

Le texte proposé ici a été établi a partir de l'édition publiée à Schwäbisch Hall, en 1539.

AD CLARISSIMUM VIRUM D. JOHANNEM FICINUM
 AB LICHTENAUIA ILLUSTR. PHILIPPI HESSORUM PRINCIPIS ETC.
 A LIBELLIS ET CONSILIIS SUPREMUM PATRONUM ET AMICUM INCOMPARABLEM SUUM
 HELII EOBANI HESSI BUCOLICORUM DEDICATIO.

I_1A	v.1	Cum sit non tantum patrias, Ficine, per urbes
	2	cognita virtutis prodiga fama tuae,
	3	cum tua certatim populi praeconia linguae
	4	laudibus aeternis hic et ubique vehant,
	5	cum, si vera fides populari adhibenda favori est,
	6	multorum laudes unus habere queas
	7	et merito cum sis tam multa dote beatus
	8	non est de meritis fama maligna tuis.
	9	Dignus honorata mihi visus es esse Camena
	10	quae victura tuum nomen in astra levet
	11	quam mihi difficilis quoniam natura negavit
	12	nec satis ingenii vena benigna fuit
	13	officio volui praestare quod arte nequibam
	14	illius haec instar, hujus et illud habet.
	15	Ergo mihi Andino cantata Idyllia versu
	16	munus amicitiae fer, precor, esse meae,
	17	fer, precor, ista suis dignissima carmina silvis
	18	tuta patrocinio nominis esse tui.
	19	Illa tuae siquidem famae monumenta dicamus
	20	in quae parca nihil juris habere queat,
	21	accipe florentis lusum Ficine Thaliae,
	22	accipe et aetatis jam gravioris opus,
	23	lusimus illa quidem partim juvenilibus annis.
	24	Quae nunc bis seno carmine secta manent
	25	bis duo lustra duas messes mea vita peregit :
	26	quo toga silvestris tempore sumpta mihi est,
	27	nunc eadem decimi tangit confinia lustris
	28	istis adjicimus quae nova scripta vides.
	29	Haec tamen hoc illis distant quod grandius audent
	30	nec modo Bucolicum concinuisse melos
	31	egressaeque suis urbes invisere silvis

32 tangere et agresti regia tecta pede
 33 non tamen oblitae caulas liquisse, nec ultra
 34 quam deceat populo rustica verba loqui
 35 his plura adjiciam, faveant modo tempora parcae
 36 et si nil aliud certe ego pastor ero.
 37 Sic tamen et silvas, ut nunc quoque, saepe perosus
 38 inveniam reges inter et arma locum
 39 forsan erunt qui nos legem servasse negabunt
 40 carminis, exemplo nec potuisse trahi.
 41 Nulla meas poterit terrere calumnia Musas
 42 quo minus efficiant quod meditantur opus.
 43 Attamen exemplis si res fuit ista tuenda,
 44 aspice quam invidia culpa sit ista minor :
 45 duxit in insuetas Romana palatia silvas
 46 Itala qui Phrygium vexit in arva Ducem.
 47 Ipse Syracusia praelatus arundine pastor
 48 reges lanigeras concinit inter oves ;
 49 alterius linquens Arethusia flumina, summum
 50 Sicelis Ausonium pingit arundo ducem.
 51 Me quoque conantem paulo majora, poetis
 52 aemula posteritas, quae tulit ista, feret
 53 sicut enim illorum quondam nova, sera secuta est
 54 sic mea posteritas me quoque sera manet.
 55 Ergo age, digne mea multo meliore Camena
 56 accipe Bucolico carmina facta pede.
 57 Quae si quando leges et quae prior edidit aetas
 58 et quae posterior, cautus ubique leges
 59 ne prior offendat nimios quod cantat amores
 60 et ne posterior quod nimis alta sapit.
 61 Sed quoniam ratio tibi reddita sufficit hujus,
 62 nunc etiam alterius causa tuenda venit
 63 Multa meo, fateor, venus est in carmine, verum
 64 quam ferat aut aetas, aut rude carmen amet.
 65 Quis non aetati juvenili indulgeat istis
 66 lusibus et casto forsam amore frui ?
 67 Quis non Bucolico ferat has in carmine nugas
 68 quo nullum vena simpliciore fluit ?
 69 Non tamen hic aliquem frustra cantamus Alexim
 70 igne puellari carmina nostra calent.
 71 Adde quod inculti non sunt nisi ludicra versus
 72 in quibus est praeter saepta bovesque nihil,
 73 in quibus ut ludis juvenilibus omnia constant :
 74 sic Venus est juvenum mollibus apta jocis.
 75 Dixeris, at quandam jam nunc quoque ludis Iolen
 76 mollis et in quadam parte puella tibi est :
 77 da venjam, non hic nostri cantantur amores
 78 sunt ea Sicanii carmina vatis opus.
 79 Plura etiam his dici poterant, quibus ista fuisset,
 80 iudicibus Musis, causa peracta satis,
 81 sed mihi non libuit, plus quam licet, esse deserto
 82 causa quod haec agitur non aliena mihi.
 83 Quam si forsam edax urgebit, ut omnia, livor
 84 rem non cum pueris sentiet esse sibi.
 85 Tu, Ficine, tuae gentis decus, ista videbis
 86 si quando a curis otia liber ages,
 87 liber ab illustris curarum mole Philippi
 88 quod tibi tam raro vix datur, ista leges
 89 illius ista legens mirabere utrumque parentem,

90   ipsius hic cernes dulce genethliacon,
 91   nam patri indidimus laudati nomen Iolae
 92   mater, ut agnoscas, est Galatea mihi.
 93   Sic ego tum magni Guilielmi facta canebam
 94   mille locis, isto tempore paene puer
 95   ipsius hic etiam agnosces encomia, quem nunc
 96   gaudet habere suum patria nostra ducem.
 97   Quae nunc aucta magis feci virtutibus aucto
 98   Principe, qui laudes temporis hujus habet,
 99   quem mea jam talem depinxit Musa Philipppum
 100   qualia Pelidae Maeoni facta canis.
 101   Sunt tamen haec alio nobis cantata libello
 102   fistula pastores, non tuba rauca decet :
 103   qui labor ingrato quoniam fuit ante dicatus
 104   gratior hoc nobis inveniendus erat.
 105   Quem cum te primis sensissem semper ab annis
 106   fama dari merito debuit ista tibi
 107   non tamen haec ulli sic sunt inscripta nec umquam
 108   qualia nunc cernis scripta fuere prius.
 109   Haec igitur nulli potius, Ficine, dicarim
 110   quam tibi qui patriae tam decus hujus amas.
 111   Huic ego cum dederim primi nova tempora veris
 112   autumni fructus debet habere mei
 113   quod superest tibi pastores, Ficine, dicatos
 114   quaque fide debes adsere quaque potes.

HELII EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION PRIMUM.

MELISAEUS, CAMILLUS.

MEL.

I_1B   v.1   Alma sinum vario turgentem germine mater
           2   pandit, opes nobis nostras paritura, Camille.

CAM.

3   Quae mater ? Quas promit opes ? Quo germine turget ?
 4   Non sic pastores nostri, Melisae, loquuntur.

MEL.

5   Vere novo jam concepto se prodiga fetu
 6   solvit humus, panditque sinum, surgentia vernant
 7   pascua, nunc laxis passim viridantia rivis
 8   gramina luxuriant, nunc omnibus omnia terris
 9   sponte sua veniunt, patria tu solus in umbra
 10   otia degenerem teris absumptura juventam

CAM.

11   ut, Melisae, tuae veris nova tempora Musae
 12   gratia depingit similem sibi nacta colorem ?
 13   Quid facerem vero ? Quaeve his potiora relictis

14 prata sequar Muis et Apolline digna bubulco

MEL.

15 et tu, Pieridum puer enutrite sub umbris,
16 veris adhuc in flore virens impuberis aevi
17 non indigna canis Muis et Apolline, quamvis
18 nondum capripedem tua fistula Pana lacessat

CAM.

19 inter Phoebeos ut ineptit noctua cantus
20 sic mea, sic aequat tales mea musa poetas
21 qualis es Aonidum nuper digressus ab undis
22 ni mihi vana animum veri delusit imago

MEL.

23 Jam satis haec, tu perge via, nec desere coepta,
24 sed te summa licet mirentur culmina sacrum
25 cantantem sine teste melos, hic fenore nullo
26 ludis, et heu sterilem quondam experiere camenam.
27 Pascua cum sero patriae placuisse dolebis
28 desertas inter pecudes inconditaque arva,
29 tam dulces annos, tam florida tempora perdis.
30 Nos alios fines melioraque rura tenemus
31 pastores, quos fertilibus Thuringia pratis
32 pascit, fortunate puer, si talibus arvis,
33 si tali liceat mecum considerare terra
34 et dites habitare casas, et plena videre
35 ubera, quae totos implent mulctralia soles.

CAM.

36 O Melisae, tui decus et nova gloria ruris
37 Daphnes ornari foliis dignissime, nondum
38 talis eras quando hinc laudatam egressus in oram,
39 si memini placidos liquisti invitus amores
40 pulchra quibus miserum te perdidit ignibus Aegle.
41 Quales tum lacrimas in te, quam multa notavi
42 innumerabilibus suspiria ducta querelis,
43 istius ignarus populantis pectora flammae,
44 nunc quoque sed quiddam tale esse in amantibus aiunt

MEL.

45 Nemo vir est qui non fuerit puer, attamen omnes
46 quis neget? A primis pueriliter egimus annis
47 atque utinam, crescente aevo, sapientia saltem
48 crescat, et obrepens veniat cum laude senectus.

CAM.

49 Non mihi jam pastor tantum, Melisae, videris
50 qui canat in triviis passim, sed qualibus aiunt
51 Orphea carminibus fatum deflesse nefandum
52 dilectae Eurydices silvasque et saxa canoris
53 contraxisse modis, talem te nostra tulerunt

54 saecula, nate bonis avibus, tibi dexter Apollo
55 spirat, et Aoniae veniunt ad plectra sorores.

MEL.

56 Tu quoque dumosis licet in convallibus erres
57 et lacer, heu, sola totis sub rupe diebus
58 carmina per duras longe resonantia cautes
59 concinis, aeterna dignus quem fronde coronent
60 Pierides, nec enim credebam in vepribus istis
61 talia silvicola quemquam potuisse Camena
62 qualia vel nostrae mirentur carmina Musae.

CAM.

63 At tu quando humili verbis illudis amico
64 agnosco ingenii vires non ista ferentis
65 grandia, quae vestri pastores mille loquuntur
66 verum age quando breves exaltatissimus umbras
67 sol jacet, et valles, et frigida lustra capellae
68 pascentesque tenent rivo loca proxima tauri,
69 dic, age, quam vobis felicia pascua, quae vos
70 tam doctos regio pastores educat, unde
71 aut quare patrios tandem remearis ad agros,
72 dic, age, jam lectas omnis grex ruminat herbas.

MEL.

73 Quod petis auditu dulce est, et amabile dictu
74 quin prius huic ambo gelidae succedimus umbrae
75 ne calor aestivus sitientia labra retardet.

CAM.

76 En etiam his dulces saliunt radicibus undae
77 hic puri latices quos plurima quercus inumbrat :
78 hic mihi grata quies, alia tu parte sedeto
79 his tamen incepto dilabimur, incipe, vates,
80 incipe ut adversae stupeant tua carmina silvae.

MEL.

81 Proxima monticolis Thuringia terminat Hassis
82 imperium, dives regio florentibus arvis
83 laeta jugis nemorum, sed multo laetior agro
84 illic flava Ceres, et pleno copia cornu
85 spargunt innumeras millena per horrea messes.
86 Ipse ager obducta latuit prius omnis arista ;
87 tum gravidae plenae turgent in collibus uvae
88 vinaque nescio quo, non inferiora Falerno
89 exsulant, motura suis fera bella colonis.
90 Sunt etiam gregibus sua pascua, dum viret annus
91 mille per abruptos montes, et summa capellae
92 transcendunt juga, mille boves in vallibus herbas
93 non ullo fetas carpunt serpente, nec ullas
94 raptorum insidias umquam timere luporum
95 incustoditae per pascua tuta vagantur
96 lanigerae pecudes, et culta novalia tondent.

97 Jamque aliquis summo spectans de vertice pastor
 98 certantes in valle stupet, plena omnia Musis.
 99 Hic sua quae patitur solatur vulnera, quali
 100 Tityrus extinctum deflevit arundine Daphnim :
 101 ille deum laudes, primisque Heroas ab annis
 102 concelebrat, calamis alius, stridentibus alter
 103 corticibus salicum nymphas veneratur agrestes
 104 formosae Veneres illic, et Phyllides errant
 105 omnis Hamadryadum chorus, omnes Naiades, omnes
 106 Nympharum dominae Charites, florumque Napaeae
 107 nec non pastorum faciles, bona numina, Divi
 108 Silvani, Satyrique leves, faunisque salaces :
 109 in medio Pan ducit Oreadas ipse, moventes
 110 blanda parum cautis lascivo incendia motu.

CAM.

111 Quid tamen audaces faciunt in Phyllide Fauni ?
 112 Quae tam blanda movent lascivae incendia nymphae ?
 113 Absint nequitiae nostris ab ovilibus omnes.

MEL.

114 Macte puer, tali dulcem visure senectam
 115 ingenio, si firmus eris, nunc coepta sequemur.
 116 Urbs vetus in media est regione Erphurdia nostris
 117 dicta, potens, opulenta, ingens, quam praeter amoenus
 118 et peragit cursum, non uno flumine, Hieras
 119 illa vorat duri quicquid peperere labores
 120 seu pera, seu pilleolo, seu forte galero,
 121 seu manicis opus est, donat pro munere merces
 122 illa etiam, si forte voles, pro vellere nummos
 123 porrigit, et rem re mutat, vorat omnia, reddit
 124 omnia, pro tribulis spinas, pro verbere plagas.
 125 Quare age dum primo vernat tua flore juventa
 126 collige si qua tenes parvi congesta peculi
 127 felices mecum campos, et pingua rura
 128 quaere nocent pecori vepres, et tristis acanthus.

CAM.

129 Hessia dives agris densisque uberrima silvis
 130 finitimas, ne praefer, opes ita vincit, ut agnum
 131 imbellem furibunda audax in proelia taurus :
 132 ut fluvio parvum superat vagus Aedera Nemphim
 133 Aedera qui fulvas auro despumat arenas,
 134 hic fluviis alacres praeterlabentibus herbae
 135 alludunt, cernis quam consita litora, quam sit
 136 pingue solum, viret omnis ager, circumque rident
 137 gramina stagna, lacus, fontes, rivosque salubres ;
 138 aspice summa procul frondentis culmina Gosi
 139 quam nitet, et ver aspectu testatur amoenum
 140 hos agros, has delicias, haec pascua linqum ?

MEL.

141 Pana per et nymphas, et rustica numina juro
 142 omnia sordebunt quae nunc mihi pascua laudas

143 nostra ubi contigeris deductis rura capellis.

CAM.

144 Ergo meae nuper curae loca nota valete,
 145 plus valet his agris doctae facundia linguae
 146 te quaecumque vocas Melisae in regna sequemur
 147 seu tu Sauromatas ultra Tanaimque nivalem
 148 ire jubes, sive est quicumque quod pascitur ultra :
 149 tu vero infelix mecum laudata videbis
 150 rura pecus, laetos fines i perge videndum.
 151 O cui non licuit patrios errare per agros
 152 amplius, et quondam consuetas carpere frondes.

MEL.

153 Sol ruit interea, vocat ad mulcralia vesper.
 154 Sume pedum, compelle gregem, pecus omne recense
 155 ne quis forte absens in vepribus haereat hircus.

EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION SECUNDUM.

CANTILENA PHILETAE.

I_2 v.1 Carmina cum primum mihi pastoralia divae
 2 Pierides canerent, et me florente iuventa
 3 Juppiter indueret, tum sic Eobanus in umbra
 4 inter oves caro cecini, jam pastor, amico.
 5 Vallis erat curvo multum secreta recessu
 6 clausa jugis vitreo manans laetissima rivo
 7 Musarum domus, arvicolis gratissima Musis
 8 hac olim, domini qui tum nemora illa tenebat,
 9 cum servaret oves puer in convalle Philetas,
 10 quod tum floreret juvenis, quod mollibus annis
 11 ferventi dulces sequeretur pectore Musas
 12 ad rivum salientis aquae cum saepe veniret
 13 ludere fragranti sic est auditus in herba.
 14 "Musae noster amor, dulces mea gaudia Musae
 15 pro Jove quae Christum canitis, quae rura beati
 16 sideris Eoim longe projecta sub orbem
 17 incolitis, fatali ubi saevus ab arbore serpens
 18 pastorem jussit vetitum decerpere pomum,
 19 ite novos Musae flores legite, ite Camenae
 20 vos ego per silvas, valles, juga, saxa, cavernas,
 21 per mare, per fluvios, per devia lustra ferarum,
 22 vos ego per pluvias, per agentes nubila ventos,
 23 per duras hiemes, laedentesque arva pruinas,
 24 vos ego per tenebras sequeretur noctesque profundas.
 25 O si aliquis volucres mihi protinus induat alas
 26 praepetibus pennis ad vos ego saepe venirem,
 27 seu nemus Aonium, seu vos Heliconia tempe
 28 incolitis sacra redimitae tempora lauro,
 29 Musae noster amor, dulces mea gaudia Musae,
 30 carmina sacrorum sunt immortalia vatam,

31 immortalis honor : pereunt aes, purpura, gemmae
 32 quas nigris avidus tollit mercator ab Indis,
 33 nomina me fugiunt urbanae cognita plebi
 34 jaspida me docuit mater, viridemque Smaragdon
 35 quaeque gerunt collo suspensa corallia nymphae,
 36 omnia praetereunt, nescitis fata Camenae.
 37 Vos mea cum dulci captatis pectora flamma,
 38 despicio quicquid curae est mortalibus usquam,
 39 nec mirum, vobis praesentibus omnia sordent.
 40 Musae noster amor, dulces mea gaudia Musae.
 41 Luxuriant Zephyro flores, nova gramina rivis,
 42 vitali pluvia Cereris sata, fontibus horti,
 43 fluminibus salices, procera paludibus alnus,
 44 graminibus vaccae, lascivae fronde capellae.
 45 Vos mea cura deae, Musae mea sola voluptas,
 46 ite novos Musae flores legite, ite Camenae.
 47 Non ita mellitae sapiunt mihi dulce placentae,
 48 non pira, non cerasum, non grati segmina porri,
 49 non oleo perfusa Ceres, non cocta polenta,
 50 non sic hesterno conspersum lacte moretum,
 51 quam vestrum mihi dulce decus, quam vos mihi gratae :
 52 Musae noster amor, dulces mea gaudia Musae.
 53 Sum puer, et viridi suco mea pullulat aetas,
 54 ut nova quae verno turget de palmite vitis.
 55 Et mihi forma decens, nuper cum pectine crines
 56 comeret hos niveo, dixit mihi sedula mater :
 57 "Accipe et in speculo te contemplare, Philetam.
 58 Vicinum forma superas, nisi fallor, Adonim."
 59 Vestrum quicquid id est, dixi, mea gaudia Musae
 60 hoc decus, iste vigor, vobis mea pullulat aetas.
 61 Ite novos, Musae, flores legite, ite Camenae,
 62 integer ut putri turgescit surculus agro.
 63 Sicut senta rosae subter spineta rubentes,
 64 sic ego vester ero, donec superesse Philetam
 65 fata volent, vos acceptum referetis honorem
 66 hunc mihi, stabit enim nivei flos ille pudoris,
 67 qui nunc utilibus vobis effloret ab annis.
 68 Musae noster amor, dulces mea gaudia Musae,
 69 dicite quae potior, quae major in orbe voluptas
 70 quam Musas colere, et Musarum amplexibus uti,
 71 vivere apud Musas, doctis se tradere Musis ?
 72 Ite procul Veneres, et inanis gaudia formae,
 73 forma, genus, tituli, fastus, laus, gloria, sanguis :
 74 me juvat in viridi requietum gramine doctam
 75 ducere segnitiam, tactis ubi laeta lapillis
 76 unda sonat, tacitaeque labans admurmurat aerae,
 77 laetaque florentes extendit populus umbras.
 78 Ite novos Musae flores legite, ite Camenae.
 79 Lilia verna, rosas, et odoriferos hyacinthos,
 80 alba ligustra, crocum, violas, et quicquid ubique
 81 natura uberibus florum genus edit in hortis,
 82 cingite victuros milleno flore poetas,
 83 inter quos utinam quota pars ego nomen haberem,
 84 valle sub hac viridi canerem te maxime Apollo,
 85 qui Musas inter sanctas in monte quiescis.
 86 Sidereo, vultuque vides haec pascua laeto.
 87 Carmina morte carent vatium, gaudete capellae,
 88 rodite frondosas fagos, sperate capellae,

89 cras ego vos liquido totas in fonte lavabo,
 90 monte sub aereo, solis qui prospicit ortum,
 91 largiter emanans, ubi parvo condita colle
 92 prominet, et celebrem reditu Gotha possidet agrum :
 93 i caper, ite meae, mecum gaudete, capellae."
 94 Sic bonus ille puer cecinit, quae carmina pastor,
 95 qui tum vicinis latuit Thrasybulus in alnis,
 96 omnia concepit : namque illo doctior alter
 97 non fuit, et suaves incidit in arbore versus.
 98 Exstat adhuc praegnans in cortice littera, felix
 99 cresce arbor, viridi crescetis in arbore versus.
 100 Atque olim spectans aliquis vos crescite dicet
 101 crescite, et in vestri famam supereste poetae.

HELII EOBANI HESSI IDYLLION III.

CYGNUS, PHILAEAGON.

CYG.

I_3 v.1 Hic ubi seclusas salices vagus ambit Hieras,
 2 et virides umbrant alni, quae litora circum
 3 crebra repercussis resonat mugitibus Echo,
 4 hic ubi felices ditant sata pingua pagos,
 5 villarumque casas, et pastoralia tecta,
 6 hic mihi parta quies maneat. Quid, amice Philaegon,
 7 num tibi et hac mecum placeat considerare terra ?
 8 Inter inurbanas matresque rudesque puellas ?
 9 Sed similes ipsis vultus et pectora Nymphis
 10 tam dulces curas, et inertem ducere vitam

PHIL.

11 Cygne, nihil tecum prohibet requiescere, postquam
 12 nuper in hoc redeo piscosi litus Hierae,
 13 et veteres socios post tempora longa reviso,
 14 jam dudum exosus rapidi mala pascua Fuldae,
 15 quaeque rigat gelidus lapidoso flumine Nessus.

CYG.

16 Pascua sed memini patrii laetissima Fuldae,
 17 laudibus immodicis mihi tu memorare solebas.

PHIL.

18 Non sunt ut fuerant nostris jucunda capellis,
 19 laeta satis, sed me deus huc agit ipse volentem.

CYG.

20 Ergo age, in hoc gelido postquam consedimus antro,
 21 unde pecus patet, atque oculis vicinia nostris,
 22 estne aliquis gelida Faustus tibi lectus in umbra ?

PHIL.

23 Vidimus audaci fluidum pede currere Faustum,
24 cui nihil inuideat noster nolitque secundum
25 Tityrus et patria natum patiatur eadem.

CYG.

26 Atqui pastores quosdam contentio nuper
27 illa diu tenuit, paribusne in carmina surgant
28 viribus, alteriusne an deferat alter honori.

PHIL.

29 Ut lentas corulos damnosa securibus ilex,
30 quantum humiles superat cornus ramosa genistas,
31 tam meus in versu praecedat Tityrus illum,
32 qui Faustum gelida cecinit resupinus in umbra.
33 Ah, male quorundam trivialis iudicat error.
34 Tu quoque non gravibus quamvis utare Camenis,
35 et tua non aequet Mantoos Musa poetas,
36 per tua rura tamen non infeliciter audes
37 antiquos revocare modos, et carmina pastor
38 Romula Teutonicas passim cantare per oras.
39 Sed quid inurbanas matresque rudesque puellas
40 commemoras, incaute puer? Quid talibus autem
41 illecebris pares? Non debent talia vates.
42 Sit procul a Musis Venus et puer ille cupido,
43 quem semper volucres aiunt portare sagittas.
44 Est alacer passim pueros volat inter amantes,
45 et ferit incautos, et dulcia vulnera nutrit.
46 Sed tantum pueros, nam qui sapit odit amores:
47 felix rure suo, et parvo contentus agello,
48 non aliqua laesus Venere, hic si pauper egebit,
49 dummodo succedat pecus et bona copia lactis,
50 laetus erit, pomisque famem solabitur aegram.
51 Arbuta silvestresque nuces edet, illius otii
52 dulcis amor, secura quies, aeterna voluptas,
53 o igitur mihi cara soror, mihi frigida mater
54 instruat ardentemque focum, tenuemque culinam
55 et panes et olus, lac et cochleare ministret.
56 Ipse ego lactentes agnas et ovilia secter,
57 felix pace bona, et tranquillo tutus in antro.

CYG.

58 Aut lapis est, aut truncus iners qui nescit amorem,
59 nemo terdecimum quin arserit attigit annum,
60 dic ubi vidisti mutatis corpora formis
61 diversum genus, in furias ignemque ruisse?
62 Dic ubi nec nostri generis nec sanguinis infans
63 editur? Et gratos tecum linquemus amores.

PHIL.

64 Dicere quid sit amor, quam fortis et impiger ales
65 non aliquis nostris in papilionibus audet;
66 hinc tamen errantes prius, hinc age, Cygne, capellas

67 rejice, ne fractis intrent sata saepibus, ito
68 lascivum pecus est hircus, lasciva capella.

CYG.

69 Vos sata, vos cytisum, vos gramina laeta capellae
70 o felix pecus, et florentes carpitis herbas :
71 me me, qui primis custos sum vester ab annis,
72 torquet inexhausto pulcherrima Chloris amore,
73 quamvis illa meos miserata utcumque dolores,
74 saepius has mecum vobis pascentibus alnos
75 viderit, o dulces salvete perenniter herbae,
76 in quibus illa sedens delapsa in gramine palla,
77 explicuit flavasque comas teretesque papillas ;
78 dicite felices, ubi nunc mea cura, capellae ?
79 An duro conjuncta viro ? Jam nupta marito
80 scilicet interclusa meos dediscet amores ?
81 Hei mihi quam perii, quam sum mutatus ab illo
82 alite, quem pharetram dixit gestare Philaegon.

PHIL.

83 Cygne, quid est, donec pecus hinc a saepibus arces,
84 quod quereris ? Totis resonat querimonia silvis.

CYG.

85 Perfidus ille hircus potum descendit ad amnem,
86 quem procul haec molli tangit via pendula clivo,
87 ipse pecus revocatum ad cognita flumina veni,
88 sed satis est, profugo convicia fecimus hirco,
89 quae repetisse grave est, et me manet improba poenae
90 condicio, si quid numerato de grege desit.

PHIL.

91 Qualia, Cygne, tuo convicia feceris hirco,
92 ipse tuus, ne finge, docent vultusque colorque.
93 Nulla quidem talis sequitur convicia pallor.

CYG.

94 Et vultu et signis nihil est fallacius istis,
95 irascebar enim nec me pallere notabam,
96 sed rubui magis et vultus incendia sensi.

PHIL.

97 Ut rubet ancipiti contusum forcipe plumbum,
98 ut matutina nova luna rubescit in unda,
99 sic tu, Cygne, rubes, talem Venus ipsa colorem
100 induit, Idalios quos dudum torret ad ignes.

CYG.

101 Improbe amor quam te non ulla umbracula celant,
102 quam te nulla tegunt velamina, nulla premit vis,
103 indicio satis ipse tuo te prodis, et idem

104 quo latuisse voles magis, hoc incedis aperto :
 105 prodigus ore tui magis, et tua furta revelas.
 106 Sed quid agam ? Curis corpus consumor acerbis,
 107 quique animus fuit ante potens, fortisque ferendis
 108 omnibus, et duros potuit tolerare labores,
 109 aeger amore jacet, lentoque absumitur igni.
 110 Quae medicina queat satis hos curare dolores ?
 111 Heu, vanae herbarum vires, promissaque caecis
 112 carmina vulneribus, captas ludibria mentes,
 113 non magis ista juvant quam captum lumine fulgor
 114 sideris, aut surdum clamosi verbera ponti.
 115 Sed crucior, penitusque leves vis ista medullas
 116 intrat, et occulto serpit per viscera lapsu.

PHIL.

117 Pone modum miseris, quibus impetus iste, querelis
 118 pascitur, et saevo paulatim assuesce dolori
 119 cedere, dedidicit qui parce indulisit amori.

CYG.

120 Qui parce indulisit magis arsit, copia detur,
 121 victus abibit amor, minuit praesentia amorem :
 122 fortior absentes urit Venus, ista Philaegon
 123 cum sit firma parum, partem de peste levaris,
 124 si possis alia misero ratione mederi.

PHIL.

125 Vera quidem, sed plus quam pastoraliter audes
 126 ista loqui, tetricam consulta decentia barbam.

CYG.

127 Sentio, nec falsa confixus arundine, verum
 128 quod loquor experior, quam vellem posse negare
 129 quae fateor, quamvis miserum tamen ista fateri
 130 quadam parte juvat, sed ab isto languida motu
 131 vulnera crudescunt, utinam non illa fuisset,
 132 quod fuit, aut illam quo primum tempore vidi
 133 illo rupissent tetricae mea fila Sorores,
 134 quae nunc ingratae producunt tempora vitae.

PHIL.

135 Quid si iterum redeat seroque revisat amantem,
 136 amplexusque ferat ? Communiaque oscula jungat ?

CYG.

137 Hoc erat o superi quod vos ego saepe rogabam,
 138 vestras muneribus veneratus agrestibus aras
 139 annuat his votis aliquis Deus, omnia fient
 140 candida, nigra prius, fiet rosa tristis acanthus :
 141 flava soporiferae sudabunt mella cicutae.

PHIL.

142 Illam fata tibi reddent meliora, tuamque
 143 esse sinent, quoniam nec iniquis ignibus ardes,
 144 nec tua dedecori est florenti forma iuventae.
 145 Interea obdura, donec sperata reducant
 146 sidera, quod lenta cruciat tua pectora flamma.

HELII EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION IIII.

TITYRUS, BATTUS, THRASYBULUS.

I_4 v.1 Pastores viridi duo convenere sub umbra,
 2 pandentis placide frondentia brachia fagi,
 3 Tityrus et Battus, pictas ubi plurima ripas
 4 alluit, et dulces labens ciet unda susurros.
 5 Una aetas ambobus erat, formosus uterque,
 6 carmine uterque potens, et tum certare parati
 7 sederunt studio intenti, calamosque ligabant.
 8 Forte supervenit Thrasybulus, protinus illum
 9 ut pueri videre, prior sic Tityrus inquit :

TITY.

10 Huc ades, o Thrasybule, pecus jam dormit in umbra,
 11 huc ades, et nostri iudex certaminis esto.
 12 Nam tua per nostras clara est sapientia silvas.

THRAS.

13 Audaces pueri plus quam pueriliter ausi
 14 alternis certare modis, audacia laus est
 15 in puero si non temeraria, dicite quales
 16 victor opes referet ? Quae pignora ponitis ergo ?
 17 Ipse ego quandoquidem mihi stant ad flumina tauri,
 18 et pecus omne levi fessum requiescit in umbra,
 19 iudex vester ero, et meritis sua praemia solvam.

BATT.

20 Hunc tibi lunatum pro pignore ponimus arcum,
 21 Tityre, quem duro tenerae de stipite corni
 22 fecimus his manibus, tornoque polivimus acri,
 23 distinctum nervis bubulis, viscoque tenaci.
 24 Aspice deductum circum duo cornua funem.
 25 Quam bonus Herculeis gravius ferit ille sagittis,
 26 hic mihi quot volucres dejecerit arbore ab alta,
 27 saepe etiam ex ipso, dictu res mira, volatu
 28 praecipites caelo lapsas manibusque prehensas
 29 praebuerit, non est numero comprehendere certo,
 30 dextro Phyllirides cornu caelatus, ut ille
 31 spicula cum pharetra puero praemonstrat Achilli.
 32 Gnosius ex alio serpentem interficit Alcon.
 33 Ut puer illaesus docto sua tela parenti

34 integer, et medio velut e Phlegetonte reportat :
 35 saepius hunc nobis invidit stultus Amyntas.

TITY.

36 Munere si mecum, Thrasybulo iudice, certes,
 37 vicimus, en ista quae pendet fistula quercu
 38 illa tuum certe pretio supereminet arcum.
 39 Non calamis compacta tribus, rudibusve cicutis,
 40 non cera connexa levi, quibus improbus olim
 41 Pan deus agrestes docuit resonare poetas,
 42 sed teres e viridi buxo tornata monaulos.
 43 Quam tamen ipse vola nequeas includere, quamvis
 44 longa tibi digitum pater internodia fecit.
 45 Hanc ego muneribus venalem grandibus emi,
 46 vellera bina dedi raptamque a matre capellam.
 47 Hac ubi personui scopulo vocalis ab alto
 48 floruit omne nemus, fragrabant lilia, flores
 49 fundebat genialis humus, gravis aura quievit,
 50 spirabant Zephyri ventusque sonantior ibat :
 51 demulcens leni circum mea tempora flatu,
 52 illa tuo quantum caelata fidelius arcu
 53 cernis ut hic fugiat victorem Marsya Phoebum ?
 54 Demens qui divos vocat in certamina, cernis
 55 auriculas Phrygio per tempora surgere regi ?
 56 Hic etiam exceptum Misenum in litore Triton
 57 obruit, arrident servantes proxima nymphae.
 58 Illam, Batte, tamen tecum deponimus, ergo
 59 quis prior incipiat tibi sit, Thrasybule, relictum.

THRAS.

60 Ludite jam pueri, satis est pro pignore dictum,
 61 ludite, ut incipiant motare cacumina silvae,
 62 blandaque formosae saliant ad carmina nymphae.
 63 Incipe, Batte, prior, tua carmine dignior aetas.

BATT.

64 Dicite, Pierides certantes, dicite, Musae,
 65 quis fuit ante chaos, et prima exordia rerum ?
 66 Quis mare ? Quis terras ? Quis lucida sidera fecit ?
 67 Unus in aeternum qui contrahit omnia regnum,
 68 gratia Pierides, vobis sit gratia Musae.

TITY.

69 Annuite, Aonides, Musae spirante faventes,
 70 virginis intactae castum referemus amorem,
 71 Christophorae, sed quae genialis nescia lecti
 72 edidit arcano conceptum semine natum,
 73 gaudete, Aonides, Musae, exsultate faventes.

BATT.

74 Quis movet hanc molem ? Tantum quis temperat orbes ?
 75 Quis rutilum fissis jaculatur nubibus ignem ?
 76 Unus ab aeterna mundi ratione creator

77 gratia Pierides, vobis sit gratia Musae.

TITY.

78 Vidit et incaluit, non vidit et acrius arsit,
79 nobilis in solo flagravat nomine virgo.
80 Ut calet a Zephyro pingui flos pulcher in horto,
81 gaudete Aonides, Musae exsultate faventes.

BATT.

82 Quis prohibet ventos ? Quis rauca tonitrua torquet ?
83 Quis nebulam spargit ? Quis nubes denset in arctum ?
84 Unus qui rerum solus discrimina novit.
85 Gratia Pierides, vobis sit gratia Musae.

TITY.

86 Dum flores inserta legit, dum sola per agros
87 errat, ab Eoa perflavit spiritus aura,
88 quando afflata novum concepit virgo tumorem.
89 Gaudete Aonides, Musae exsultate faventes.

BATT.

90 Quis novat has segetes ? Quis campum pingit arista ?
91 Quis fecundat agros ? Quis silvam frondibus ornat ?
92 Unus qui propria nescit virtute secundum.
93 Gratia Pierides, vobis sit gratia Musae.

TITY.

94 Interea dulci tumuit gestamine venter,
95 edidit in terris similem caelestibus ipsis,
96 virgineum meruit genetrix servare pudorem.
97 Gaudete Aonides, Musae exsultate faventes.

BATT.

98 Quis veteres Faunos ? Satyros quis trusit ad umbras ?
99 Quis Phoebum et Bacchum ? Quis numina cuncta deorum ?
100 Unus qui solus Deus est et cuncta gubernat.
101 Gratia Pierides, vobis sit gratia Musae.

TITY.

102 O pia caelesti virgo praelata coronae
103 huc ades, et nostrum fecunda floribus arvum :
104 omnia namque potes nati pietate, volentis
105 omnia te propter, miseris quaecumque rogaris.
106 Eia age, sic numquam te fistula nostra silebit.

BATT.

107 O pie rex, solo qui dirigis omnia nutu,
108 huc ades, et nostri custodi saepta peculi.
109 Ne lupus et rapidi turbent armenta latrones :
110 omnia namque potes propria virtute, facisque

111 solus, et auxilio tua vis non indiget ullo.

THRAS.

112 Sit satis, inclinata dies requiescere suadet :
 113 claudite vocales pueri, jam claudite cannas.
 114 Vicit uterque, ipsi vestrum vicistis utrumque,
 115 Vos faciunt et forma pares, et carmen et aetas.
 116 Arcus, Batte, tibi, tibi fistula, Tityre, cedat
 117 ut prius, et vestros concordem pascite tauros.

HELII EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION V.

ARGUS, PHILEREMUS.

ARG.

I_5 v.1 Montibus his mecum quondam, Philereme, solebas
 2 pascere, et alternis nostras concentibus aures
 3 mulcere, urgentesque animo depellere curas.
 4 Quae nunc arva tenent ? Quod te nemus ? Aut ubi tandem
 5 usque adeo solus tecum, Philereme, recedis ?

PHIL.

6 O Arge, infaustos quid adhuc non deseris agros ?
 7 Noxia quid pecori non linquis pascua ? Quando
 8 haec inculta rubi steriles, et tristis acanthus
 9 invisaeque tenent vepres loca, et omnibus agris
 10 degeneres pro seminibus felicibus herbae
 11 proveniunt, pecorique obducunt pascua, nec sunt
 12 quas possint miserae frondes rosisse capellae.
 13 Nec quisquam in pretio labor est, ubi nulla beatos
 14 otia pastores faciunt, sed semper egentes
 15 spe rapiunt facili, suspensaque vota morantur.
 16 Gramina serpentes habitant, umbrosa lacertae.
 17 Heu, fuge vicinae ne dum successeris umbrae,
 18 nudum forte pedem calcatus mordeat anguis.

ARG.

19 Vera refers, nec teste opus est in rebus apertis,
 20 ipse ego cum pronum sol declinaret ad axem
 21 sub viridi quercu longum, mirabile dictu,
 22 hac virga colubrum, qui sub radice latebat,
 23 ora exsertantem, et summa me fauce petentem
 24 vix repuli, et toto mulctram cum lacte profudi.

PHIL.

25 Credo equidem, nec quae memoras, mihi mira videntur,
 26 quando etiam haec vulpes lateant per ovilia, perque
 27 incustoditas serpat nepa livida caulas :
 28 est pecudum commissa lupis custodia, cernis

29 limina caede tepent, sparguntur sanguine postes
30 innocuo, nihil est custode voracius ipso.

ARG.

31 Atqui non depascere oves sed pascere, veri
32 officium pastoris erat, sed longior haec est
33 fabula, quam subito quae possit carmine dici.
34 Forsan et invidiam nostris motura Camenis,
35 quae nunc arva tenent, quae te, Philereme, morantur
36 commoda, quae patrio possis praeponere ruri ?

PHIL.

37 Me tenet umbrifero vallis secreta recessu,
38 ad quartum vestra lapidem, quam servat ab urbe
39 dives lanigeri pastor gregis, inter et altas
40 silvarum rupes tuta in statione manentes.
41 Hic ego propter aquas viridi requietus in antro
42 saepe leves capio somnos, secura vagantur
43 per silvas armenta, nihil locus insidiarum
44 ille habet, haec vita est nostro jucundior aevo.

ARG.

45 Otia quandoquidem laudas, Philereme, fatebor,
46 ipse ego silvestresque casas, et agrestia tecta
47 praetulero urbanis opibus vitaeque forensi ;
48 et me cara parens viridi connixa sub umbra
49 edidit, et molles circum floralia cunas
50 dona tulit, teneraque sedens lactavit in herba,
51 aurifer Hessiacos ubi praeterit Aedera montes
52 nunc tenet infelix Erphurdia, cujus, ut inquis,
53 tot mala destituunt, quondam bona, pascua, cujus
54 et lupus, et serpens, et amantes saxa lacerti,
55 plenaque ventrosus graditur per ovilia bufo.

PHIL.

56 Plus satis infelix Erphurdia, perdita postquam,
57 heu, male servatos Res publica luget honores.

ARG.

58 Dum loquimur, tuus in nostram furit ecce juvencam
59 taurus, et a nostro cornuta fronte repulsus
60 aestuat, ut grato satiari possit amore :
61 cernis ut ecce iterum concursant duriter ictis
62 frontibus, o faveas nostro Pan maxime tauro,
63 o montana Pales nostro da cornua tauro :
64 mulctram, diva Pales, capies, Pan magne, coronam.
65 Vicisti bone taure, tua est victoria, frontem
66 Ergo feres querna redimitam fronde, placere
67 sic potes, et niveae conjunctior esse juvencae.
68 Quid tibi de nostro tauro, Philereme, videtur ?

PHIL.

69 Fortior, et levibus nihil impredientibus armis
70 mole sua pressum vicit pecus, ergo corona
71 dignus, at ille pedum meus inter cornua durum
72 sentiet, ut forti discat concurrere, tandem
73 tu quoque fers meritam, stolidissime taure, coronam :
74 i nunc et pugna pro pulchra, stulte, juvenca.

ARG.

75 Ha ! Miserum pecus optato dum ludis amori
76 et Venerem et pugnam perdis, fers verbera tantum.

PHIL.

77 Sol coquit arentes campos, et corpora fuscet,
78 umbra juvat, gelidae quid non succedimus umbrae ?

ARG.

79 Gratior hic locus est, tiliis ubi frigida leves
80 aura agit, et summa Zephyrus sub rupe remugit :
81 dum tamen hoc ambo viridi consedimus antro,
82 lude aliquid, Philereme, levant et mutua curas
83 carmina, nam subitis ego respondebo camenis.

PHIL.

84 Magna canam, non quae sapiant trivialiter, Arge,
85 non quae quisque sua moduletur arundine pastor.

ARG.

86 Incipe namque tibi praesens aspirat Apollo,
87 assurgitque tuae vicinia tota camenae.

PHIL.

88 Aspicias aereo sublatum vertice montem
89 qua levis occidui deflectitur aura Favoni,
90 horrisonum Latio vicinus nomine dicit,
91 qui Nessum bibit undosum, Verarimque propinquum
92 isthoc ante duas messes cum saepe venirem
93 ignarus nemorum vidi discurrere larvas
94 saxa per et montes, tamquam nocturna vagantes
95 terriculamenta, et pueros terrere paventes,
96 quas lamias ducunt, quibus est exemptile lumen
97 quas vigiles aiunt extra sua limina lyncas
98 esse domi talpas, nec quemquam cernere, nec se.

ARG.

99 O Philereme, quis infaustis maledicere larvis,
100 quis lamias poterit satis exsecrare nocentes ?
101 Lyncea qui passim circumvertuntque feruntque
102 lumina, per plateas, per agros, per rura, per urbes,
103 per fora, per thermas, per denique quicquid ubique est :

104 omnia scrutantur, pensant, rimantur et audent.
 105 Livor edax animal comitatur, videris, illi
 106 milvinos oculos emissiciosque putaris.

PHIL.

107 Non tamen urbanas lemures larvasque forenses
 108 me vidisse puto, verum cum saepe reversus
 109 ad montem, pecudes inter, sub rupe jacerem,
 110 obscuram vidi picea fuligine flammam
 111 surgere, et a summo delapsum vertice sulphur
 112 saepe levis tuguri tenues incendere culmos.
 113 Tum vero aerias ingens ploratus ad auras
 114 tollitur, et miseris ululatibus insonat aer.
 115 Obstipui, retroque boves a monte coegi ;
 116 ecce sed amissam quaerens in valle juvencam
 117 adfuit Heliades, qui mox ubi constitit inquit :
 118 "Heu, fuge terribiles lucos, loca feta venenis
 119 Tartareis, nigri, fama est, hic janua Ditis
 120 panditur, hic furiae tristes Acheronta recludunt,
 121 coge pecus, ne si virosi graminis herbam
 122 attigerit, pingui macrum tibi fiat in arvo."
 123 Haec ubi, quaesitum silvam pecus ivit in altam.

ARG.

124 Nos etiam multos Dites lamiasque per urbem
 125 vidimus humanas, fracta stipe, mandere carnes.

PHIL.

126 Dum fugio, raptis mecum sine lege modoque
 127 rebus, in effossum cecidit mihi subula fontem.

ARG.

128 Frigida nox properat, tauros includere pastos
 129 tempus, et errantes inducere ovilibus agnas.

H. EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION VI.

EPITAPHIUM IOLAE. MELETERUS, DAPHNIS

MEL.

I_6

v.1 Numquid adhuc ardes formosam Daphni Calypso
 2 dic, precor ? An dulces liquisti fortiter ignes ?
 3 Quos tamen ante duas potuisti linquere messes
 4 si muros hederæ possunt, si flumina pisces.
 5 Aut qua nam premeris confectus mole laborum
 6 quidve doles ? Tuus hic vultus lugubria praefert.

DAPH.

7 O Meletere, nihil turpes in fortia flammae
 8 pectora juris habent, jamdudum abscessimus istis
 9 deliramentis puerilibus, et mea tandem
 10 aetas undecimum postquam bis venit ad annum,
 11 displicet omnis muliebris, et improbus error.
 12 Est alius qui corda dolor premit, altaque curis
 13 pectora corrodit mordacibus, heu, ubi cantus
 14 festivique jacent calami, nunc omnia maerent
 15 laeta prius, nunc omnis ager silvaeque comantes
 16 tristantur, fracto montes plangore resultant.

MEL.

17 Qui fletus ? Quae fata gemis tam tristia, Daphni,
 18 dic, precor, interea calidus dum cessat arator,
 19 et pecus ilicea dum ruminat omne sub umbra.

DAPH.

20 Flete, meae Musae, tristes lugete, Camenae,
 21 nobilis ante diem fato concessit Iolas,
 22 dicite fatales crudelia numina, Parcae
 23 ausurae violare deos, quid tale coegit
 24 perpetrare nefas ? Juvenis cum funus adempti
 25 lanificae sub rupe procul videre sorores
 26 fleverunt, viresque suas odere, paratae
 27 fila humili reparare manu, nisi fata negarent
 28 ulla relabentes animas in corpora reddi.
 29 Somnus ut exstinctum rapuit Lethaeus Iolam
 30 ferrea nox omnes visa est descendere in agros,
 31 et lupus, et miles praedator ovilia lustrans
 32 debacchatur, agens effuso sanguine praedam ;
 33 non passim, velut ante, boves per tuta vagantur
 34 pascua, clauduntur caulae, custode tenentur
 35 limina, certantes lacerant mapalia venti.
 36 Cernis ut obscuro turbatus flumine Fulda
 37 labitur, increpitan saxa indignantia motu.
 38 Hunc juxta quando licuit consuevit Iolas
 39 pascere oves, illi quoque cum pastoribus ipsis
 40 paruit omne nemus, quod vitreus Aedera passim
 41 Fulda rapax, Rhenusque vident, et caerula Lani
 42 flumina, Palladium qui praeterlabitur urbem
 43 et quod navigeri vada mercibus incluta Moeni
 44 quodque vident usquam loca nota per Hessida terram
 45 illum omnis novit mundus, nam saepe superbos
 46 vicerat agresti juvenes certamine, ab illo
 47 languet Rhenani castrata potentia Nisi.
 48 Illum omnes timuere ferae, furesque dolosi,
 49 illius ad vocem Poeni stupuere leones.
 50 E silvis fugere lupi, nec tempore nostro
 51 alter erat pastor sublimi major Iola.
 52 Nunc jacet, heu, tantum decus, et jam fortior aetas
 53 te tulit, infelix puer, ergone pessima fata
 54 invidere tibi, jam fortibus utilis annis
 55 longius, et plures potuisti vivere messes.
 56 Fleverunt te Naiades, tristesque Napaeae.

57 Et cava flumineo sonuerunt litora planctu
 58 tam dilectus eras, tam te grex omnis amavit.
 59 Nunc te defunctum tumulo damus, hic ubi tardis
 60 flexibus Hessiacos Lanus tuus alluit agros.
 61 Spargite odoratos, tumulo date, spargite flores,
 62 narcissos, violas, odoriferos hiacynthos,
 63 balsama, Coryciumque crocum, murramque comantem
 64 spargite, et in viridi juxta sic scribite fago :
 65 "Gloria silvarum situs est hic pastor Iolas
 66 quo non alter erat felicior omnibus oris."

MEL.

67 Jam nec amore doles pressus, nec mole laborum,
 68 non aliud quodcumque gemis sed justa doloris
 69 causa tui est, tali magnus deflendus Iolas
 70 nempe fuit calamo, non sic exstinctus Iolas
 71 exstinctus mihi, sed potius superesse videtur.

DAPH.

72 Cum fleret niveis conjunx complexa lacertis
 73 corpus inane viri, conjunx pulcherrima, dixit
 74 "Urite subjectum flammis, comitabor Iolam
 75 mortua ad Elysium, jacet heu jacet ille pudoris
 76 primus et egregius nostri violator Iolas."
 77 Sic ait, et nivea rupit de fronte coronam
 78 illa puellarum pulcherrima ruricularum,
 79 quam Galatea parens septem compressa trioni
 80 Oceano peperit, formosior omnibus illa est.

MEL.

81 Dignus erat qui Nympharum frueretur Iolas
 82 connubio, nunc ille brevi requiescit in urna.
 83 Illa domo vidua perturbatos Hymenaeos
 84 plorat, et, heu, niveos laniat formosa capillos,
 85 digna ducum thalamis, ipso Jove digna marito.

DAPH.

86 Nobis ille tamen moriens duo pignora liquit,
 87 spem generis, puerumque marem, teneramque puellam.
 88 Aspice quam patrios referunt ad ovilia vultus
 89 formosum ille patrem, formosam filia matrem.

MEL.

90 Vivite, et in patriam pueri coalescite sortem,
 91 tu nobis, tu vive puer clarissime sanguis,
 92 ultime nate patris, tu magni tuta parentis
 93 pascua restitues, o misse faventibus astris
 94 tecum nata salus nostris promittitur agris,
 95 indolis egregiae, et virtutis certa futurae
 96 signa in te, vultuque jubes sperare sereno
 97 optima quaeque puer, nec enim sine numine quodam
 98 illa nitet facies Phoebeae lampadis instar.
 99 Claude oculos, quis tam radios ferat ignipotentis ?

100 Sed neque claude, aperi potius, da gaudia rebus,
 101 protinus effugient fures ab ovilibus omnes,
 102 raptoresque, lupique truces, et frigidus anguis,
 103 atque colorati squalentia terga dracones.
 104 Si quis erit forte in nostra basiliscus arena
 105 occidet, et parvus sed dente nocentior aspis.
 106 Omnia securos praestabunt pabula fetus.
 107 Spargite humum, nymphae, pretiosis floribus, in qua
 108 presserit ille puer tenerae vestigia plantae.
 109 Vos quoque, pastores, genialia tecta, periti
 110 ture vaporifero circumlustrate quotannis ;
 111 et carmen facite, et laetantes dicite carmen.
 112 Salve, semidei proles insignis Iolae,
 113 Nympharum genus, a magno velut aethere missum,
 114 et nos et pecudes, et rus defende paternum.

DAPH.

115 Ergo beata illa est felici pondere mater,
 116 quae subjecta videns inter dumeta capellas
 117 altivagas errare, ab summi culmine montis.
 118 Tam clarum viridi est enixa sub arbore fetum.

MEL.

119 Felix ille etiam puer est qui talia suxit
 120 ubera, quae magnis moveant suspiria divis.
 121 Et nunc Oceano propior sol, plura canemus
 122 olim cum puerum matremque videbimus ipsam.

IDYLLION VII. AMOR PHILOTAE ET NARCISSI.

PHILOTAS, MENALCAS, NARCISSUS.

PHIL.

I_7 v.1 Quo senior, quo vertis iter ? Quae causa Menalca
 2 tam procul a propriis te cogit ovilibus, ede ?

MEN.

3 Cernis ab uberibus raptum lactentibus haedum,
 4 quem porto his umeris venum laturus in urbem,
 5 exemi modici partem gregis, unde repenso
 6 commoda pignoribus miseris alimenta reportem.

PHIL.

7 Ah, miserum, si te tam frivola cogit egestas,
 8 ut nisi de gregibus non sint alimenta Menalcae.

MEN.

9 Unde alias ? Vel quae sit honestior inter agrestes

10 vivendi ratio ? Vel quo tibi cura peculi
11 de quo vel nequeas, vel nolis esse Philota ?

PHIL.

12 De grege vivo equidem, sed non ita semper egentem
13 deprendit fortuna, ut opus sit vendere, verum
14 congero quod totum possit satis esse per annum :
15 caseolos butyrumque boni duo maxima lactis
16 commoda, quod nullo deficit mihi tempore, non cum
17 aut aestas venit, Autumnusve, aut bruma nivalis.

MEN.

18 Vos quibus innumerae tondent virgulta capellae
19 longaque sectilibus pascunt armenta viretis :
20 talia forte decent, et talia forte potestis.
21 Nos inopes pecorumque et multi ruris egeni
22 quae curis careant omnes vivemus in horas.

PHIL.

23 Quid si forte cibum fallax fortuna negarit ?

MEN.

24 Nos quoque qui steriles pascit pecus omne per agros.

PHIL.

25 Vera quidem, sed magna nimis, vel tale volebam,
26 quale sonare solent pullatae saepe cathedrae.
27 Longe alia est ratio, longe majora volebam
28 dicere, si posito simul hic assederis haedo.

MEN.

29 Ergo quid ambages nectis ? Quid in ista Menalcam
30 nolentem trahis ? Et coepto deludis inani ?
31 Quin mihi quod dicturus eras ab origine prima
32 hinc aperis, cupidumque animi non fallis amicum.

PHIL.

33 Accipe daque fidem, nam te sapientior aetas
34 induit aspersis albentem tempora canis,
35 quod loquor haesurum tacito sub corde, nec umquam
36 venturum patulas populi fallacis ad aures.

MEN.

37 Pone metum, neque dissimula, sed pectore toto
38 prome animum, feret haec aliquam tibi forte salutem
39 fabula, namque animo, ne sanum finge, laboras.
40 Et nisi me fallunt vitae spatia acta prioris,
41 et tua conveniens ludis juvenilibus aetas,
42 morbus, quo langues, amor est, hac febre laboras.

PHIL.

43 Quandoquidem sentis, nec me tibi vera fateri
44 nec pudet his multo pejores edere flammās.

MEN.

45 Ergo cura eadem pastores conficit omnes,
46 verum age, solifugae postquam successimus umbrae,
47 quis tandem ignis habet ? Quae te nam cura, Philota ?
48 Quis te pastor adhuc pejoribus ignibus arsit ?

PHIL.

49 Solus eram baculoque gregem connixus acerno
50 servabam, viridis pascentem in margine ripae.
51 Jamque adeo nemus intraram, quod cernis opacis
52 umbrosum arboribus juxta, dumque omnia visu
53 perlustro, notique sequor vestigia fontis :
54 ecce tibi, haud magnum dictu, miserabile visu,
55 ad fontem longos noster Narcissus amores
56 deflebat, niveam quibus ille Philantida nuper
57 fastibus, ardentem misere, despexerit, et nunc
58 quam male despectos in se converterit ignes.
59 Dum rogo maeroris causam, nihil ille, sed amens
60 centenam loquitur, solamque Philantida clamat.
61 "Hinc mea Callirhoe subiit mihi, me quoque tali
62 fixit amor jaculo, nec tu me laeta videbis
63 amplius arguta meditari carmina buxo,
64 aut teretes calamos, aut molles nectere juncos,
65 ni detur quod amo, laetam sperare senectam
66 non erit, insano, satis est, servimus amori."

MEN.

67 Ambo aetate pares pueri studioque canendi,
68 quo vos fata trahunt ? Quid te, Narcisse, Philantis ?
69 Quid te, Callirhoe, blando levis ore Philota
70 mortis ad exitium vivum rapit ? Ergone tandem
71 una homini totos occludit femina sensus ?

PHIL.

72 Quin potius notum mecum descendis ad amnem,
73 etiam sol medium caeli transcendit, et axem
74 fert medio temone, gregem ducemus aquatum.

MEN.

75 Perge, sequar, sitit hic etiam quem ducimus haedum.

PHIL.

76 Ite, meae pecudes, liquidum potabitis amnem,
77 me coquit interea sitis altera, qualis ab unda
78 non queat exstingui, si totum Nerea potem.
79 Eheu, quam fortes urunt mea pectora flammae.

MEN.

80 Siste pedem, nisi me nutantia lumina fallunt,
81 nec fallunt, sedet ecce sedet Narcissus in umbra
82 aerae platani noti tibi fontis ad undam :
83 o salve Narcisse, quid haec tam sola frequentas
84 avia ? Convictusque fugis commercia nostri ?

NARC.

85 Et tu saepe meos casus miserate, Menalca,
86 aeternum salve, ante alios mihi care Philota,
87 quis mihi vos casus ? Vel quis deus obtulit, istis
88 vallibus erranti, et crudelia fata gementi ?

MEN.

89 Quae nam fata gemis ? Quis te malus abjicit error ?

NARC.

90 Nec patitur meminisse dolor, nec vulnera possunt
91 haec mea curari, sed novit et ipse Philotas.
92 Indigno certum finem statuisset dolori.

PHIL

93 Dic tamen o paribus nobiscum exercite curis
94 fert etiam miseris quaedam solacia luctus
95 vulnera cognovit jamdudum nostra Menalcas.

NARC.

96 Donec eram felix, nec me formosior alter
97 pastor erat, nec qui mecum contendere vellet
98 cantando, mea saepe hilares connubia nymphae
99 optabant, ego formosas malesanus amantes
100 sprevi Leucippen, Crocalen, nigramque Melissam,
101 atque alias, quas una inter formosa Philantis
102 tota in me, velut in fortem lasciva juvenum
103 vacca ferebatur, totos insana per agros
104 errabat, clamans Narcissum, et nomine tantum
105 quo potuit longum consolabatur amorem.
106 Non illam duri poterant prohibere parentes,
107 non commissa gregum custodia, sola per omnes
108 quin silvas sequeretur, et hac me saepe sub umbra
109 cum vidisset, ego in nemora et lustra invia fugi,
110 et, quamvis cuperem, tamen illa ut pejus amaret
111 frivola crudeli feci praeludia flammae.
112 Heu, heu, qui nimium formae confidit inani,
113 et se posse miser numquam non credit amari,
114 paene sed indigno mulier consumpta furore
115 semianimis cum se jam desperaret amari,
116 ad patrias iterum caulas aversa recessit.
117 Occului tacitum nondum confessus amorem
118 et tamen illa mihi visa est res dulcis, ut essem
119 formosus, didici vultum componere, crinem
120 comere, sed plenum nondum intellexerat ignem

121 mens mea, jamque magis cupiebam semper amare :
 122 dulce videbatur si quis me pastor amantem
 123 diceret, interea totum Venus ignea, totum
 124 exurunt corpus flammae, tum denique vulnus
 125 fassus opem petii superos ipsamque puellam.
 126 Heu, heu, quam levibus constantia nulla puellis.
 127 Interea illa suos in Amyntam transtulit ignes
 128 illum qui totiens nobis furatus et haedos
 129 et teretes calamos, timet haec in rura venire.

MEN.

130 Infelix puer, o sortem, Narcisse, dolendam :
 131 retia quae tendis miser incidis, atque ita forsan
 132 jusserit alma Venus, fastum quae vindicat omnem ;
 133 quam velles dominae, liceat, servire puellae.
 134 Et nunc imperio parere et ferre labores :
 135 quisquis amat jacet, et presso fert vincula collo.

PHIL.

136 Hoc quoque me docuit, jam non mea credere verum
 137 Callirhoe, o utinam verum experiatur et ipsa.

NARC.

138 Ipse Palepaphia percussus arundine solus
 139 per silvas, et rura queror, mea saepe videntes
 140 vulnera, fleverunt silvestria numina nymphae,
 141 nymphae Naiades, Dryades, mollesque Napaeae.
 142 Ut magnos ipsae pecudes videre dolores
 143 gramina non carpunt, nec dulcia flumina potant.
 144 Saepius haec mecum tamen : "O formosa Philantis
 145 quo fugis, exclamo, mea flamma revertere, non est
 146 quem fugias, miserere, sed impatienter amantis.
 147 Huc ades, o mea lux, quem tantum nuper amasti
 148 te vocat ille tuus Narcissus, scilicet illum
 149 nunc fugis ? An potius miserum spe ludis inani ?"
 150 Dum queror, impediunt lacrimae, proh lumen et auras
 151 nil mihi vobiscum, vitae satis ante peractum est.
 152 Hic ego vos inter placida jam morte quiescam,
 153 lanigeras pecudes, vos ad mea funera maestae
 154 nec salices caprae, nec oves captate myricas.
 155 Vos mea pastores meritae date membra quieti,
 156 floreque signatam cognomine spargite terram,
 157 et deflete meos ignes, aevoque futuro
 158 si quis amator erit male, quod legat addite carmen :
 159 "Cum miser indigno Narcissus amore periret,
 160 exemplo ne quis contemnat amare reliquit."

.../...

IDYLLION VIII.

AD DOCTIS. VIRUM C. MUTIANUM RUFUM C. MUTIANUM RUFUM.

BEATAE TRANQUILLITATIS ENCOMIUM.

I_8 v.1 Quam nihil Andino canimus spectabile versu,
 2 tam primi Latias in Teutona pascua Musas
 3 ducimus, et veniam praefati sacra subimus
 4 antra patris Fauni, et magni penetralia Panos.
 5 O saltem liceat silvas intrare patentes
 6 juglandes si grande, nuces captare columnas
 7 non veter, arbusta atque humiles cantare myricas.
 8 Est animus, non magna sequi, levia ista professo
 9 ludicra, nunc etiam nostrae sua carmina silvae
 10 incipient resonare, ausis ignoscite Musae
 11 Minciades, nec tu, quo se mea rustica tantum
 12 jactat, Musa, tuo quantum te, Tityre, Varo :
 13 ne tu difficiles mihi dedignabere montes
 14 et valles habitare sacras, lucosque silentes,
 15 Rufe, per Aonios colles, notissime, qui nunc
 16 Socratico dulcem trutinas examine vitam
 17 ingredi et mecum silvis assuesce jugosis ;
 18 en tibi detectum frondet nemus, omnia pleno
 19 fundit aperta sinu tellus, tibi germinat omnis
 20 arbor, odoratos nunc primum lilia montes
 21 incipiunt habitare, novo vernantia luxu ;
 22 nunc gelidi fontes manant, et rupibus altis
 23 frigida milleno labuntur flumina lapsu
 24 per virides ripas, et amoena silentia, postquam
 25 te nostri accipiunt saltus, fugit omnibus omnis
 26 graminibus serpens, fragrant suavissima tempe,
 27 quale apibus dicunt Siculam stipantibus Hyblam.
 28 Sub pedibus lascivit humus, tua scilicet ipsae
 29 accipiunt laetis vestigia motibus herbae :
 30 aspice quam niteat toto formosior anno
 31 Phoebus, et insolito mundum splendore serenet.
 32 Hoc erat, hoc adeo nostros quod saepe per agros
 33 optabam, hoc mecum nemora omnia, et ipsa petebant
 34 saxa salebrosas subter squalentia rupes.
 35 Saepe graves pratis dum pasco virentibus agnas,
 36 quem canerem assiduo resonantem carmine Rufum
 37 quaerebant socii, cum sic ego forte canebam :
 38 "Dum nemora et silvae stabunt, dum flumina current,
 39 Rufe, meis, et si rudibus, dicere camenis.
 40 Ipsa tuas etiam laudes armenta feraeque
 41 silvestres, avidique lupi saevique leones,
 42 tigrides et lynces, et in ipsis partibus ursae
 43 auribus accipient stupidis, dumque omnis ad auras
 44 carmina nostra canet pastor, te montibus altis
 45 aerae rupes, et concava saxa sonabunt.
 46 O tantum ne turpe feras haec sordida circum
 47 incolere, et dulcem captare sub arbore somnum
 48 umbrifera, vivoque sitim restinguere fonte ;
 49 et cantu mulcere auras, hic subter opacas
 50 quercus, fagineumque nemus, pinusque decoras

51 et virides alnos, pulchram sine nomine vitam
 52 ducere, et urbanum poteris vitare tribunal.
 53 Hic ubi virgineae laurus, et frigida surgit
 54 graminibus lactuca piis, ubi tonsile buxum
 55 et nativa humiles texunt topiaria corni.
 56 Lecta corona tibi est castos quae plurima crines
 57 contegat, en divae dicunt bona verba Camenae,
 58 vernantes in flore tegi patiare capillos ;
 59 quem tibi non ullae Veneres meditantur honorem
 60 nulla Dryas, neque Naiades, non mollis Oreas,
 61 nulla tibi assistet Phyllis, non ulla Lycoris :
 62 nam tibi mollitie nihil est invisius ista.
 63 Non ita fraxineae invisae serpentibus umbrae,
 64 non sic agna lupos, non sic fugit aera talpa ;
 65 ut tu quicquid habet perfectae incommoda vitae,
 66 quicquid Acidalio generosam caumate mentem
 67 inficit, exstinguitque animos melioribus aptos.
 68 Tu fugis ut pulchris aconita latentia gemmis.
 69 O vitae tranquilla quies et summa beatae !
 70 Sic mihi praeteritos olim deus exuat annos.
 71 Talem sera dies videat me, seu mihi longos
 72 invadeant mea fata dies, seu frigidus annis
 73 ante diem presso moriatur corpore sanguis,
 74 non mihi post cineres potioris cura sepulcri :
 75 dummodo corporea defunctus mole feratur
 76 spiritus ante Deum, cedat caro putris in escam
 77 vermibus, aut volucres pascat per inane volantes
 78 cura eadem : stultus qui foeda cadavera in auro
 79 collocat, et vanis infundit balsama membris
 80 demens, et frustra miseros amplectitur artus.
 81 Qui faciunt simulacra virum, defunctaque servant
 82 corpora, dii superi quam delirare videntur.
 83 Ergo vel ignotus moriar, vel si qua poetis
 84 gloria debetur dulcis post edita vitae
 85 munera, sub quacumque licet tellure quiescam,
 86 tu modo seu magno meditaris jubila Christo,
 87 nocturnis inhians sacris citharamque novenis
 88 percurris fidibus resonantem carmina regis,
 89 vatis Jessaei, seu divite bibliotheca
 90 confusus libros mille inter solis adortum
 91 leniter afflantem tua pectora suscipis Eurum :
 92 tu modo, namque olim tibi nostra fidelius ibunt
 93 carmina liberiusque canam tua nomina, Rufe,
 94 ad rus et montana veni, majora volebam
 95 pangere, ni pastorem humilis decuisset arundo,
 96 et rudis averso subiisset Apolline Faunus.

H. EOBANI HESSI BUCOLICORUM IDYLLION IX.

MELINUS, AEPOLUS.

MEL.

I_9 v.1 Tertius Oceani jam Lucifer exit ab undis,
 2 altera nox abiit, postquam mihi perditus istis

3 quaeritur in silvis aries, ubi plurima densent
 4 umbrosum virgulta nemus, dic, Aepole, numquid
 5 fors an aberrantem vidisti, nam nihil umquam
 6 notius hoc uno, niger est, caret aure sinistra,
 7 cornua paene oculos tangunt redeuntia torvos.

AEP.

8 Ah, pecus infelix, non te tua cornua tutum
 9 non torvi fecere oculi, Meline fatebor
 10 omnia vera tibi, vix post jentacula mane
 11 haec avium dulces dum quaero per avia nidos,
 12 ecce situ squalens exesae rupis ad antrum
 13 exceptum pecus ipse lupus jam dente comedit
 14 sanguineo, frendens in me, nisi forte fuisset
 15 a cane defensus, mea mordicus ora petiscet,
 16 ne doleas quod fata jubent, quod ferre necesse est.

MEL.

17 Hei mihi, nunc tandem evenit quod saepe timebam,
 18 hei miserande aries, quod eras audacior aequo,
 19 stultitiae meritas persolvis sanguine poenas.
 20 Inter oves puduit viridi te caespite vesci,
 21 tu cytisum, tiliisque leves, dulcemque ciperum
 22 stulte sequebare, et semper mihi solus abibas :
 23 ergo nunc avidi rodent tua viscera corvi,
 24 qui nimis est audax saepe infeliciter audet.

AEP.

25 Est, ut ais, pecoris verum obliviscere adempti,
 26 qua potes hanc alia jacturam sorte repende,
 27 et mecum viridi laetus succede salicto ;
 28 hic ubi taurigenae volucres apiaria circum,
 29 et varios pleno strident examine flores ;
 30 ecce sed, o nymphae, quanto res digna cachinno
 31 quam saliunt petulanter oves in tramite plano.

MEL.

32 Quam rudis es, necdum diuturno exercitus usu
 33 sed quia te natura ovium fugit Aepole dicam :
 34 vicina ruber est delapsus ab arbore cortex
 35 causa novi saltus, nam talia cuncta verentur.
 36 Et neque vere rosas, neque rubra papavera mandunt.

AEP.

37 Tale quid in nostris etiam admiranda capellis
 38 ridiculum natura dedit, nam vincula cruri
 39 feceris e scirpo, vel vimine, sive genista,
 40 sive alio quocumque per omnes claudicat agros :
 41 quod cum vidisset sceleratus risit Amyntas.

MEL.

42 Hoc leve naturae specimen mirabilis aiunt

43 id grave populeis si sueta canalia virgis
 44 corticibus demptis spargas, tum frondibus albis
 45 intentae meditantur oves gliscente colorem
 46 in coitu niveum, quae tum conceperit albam
 47 edit ovem, sic se magnus didicisse Philaegon
 48 dixit, et in parvo monstrabat codice scriptum.

AEP.

49 Sic etiam ex alba niger hircus saepe capella
 50 diversam generat prolem, variique coloris
 51 idque ego dum capio teneri incrementa peculi
 52 non semel expertus longo sum doctus ab usu.
 53 Verum age confer oves nostris, Meline, capellis.
 54 Quod prius effectum voluisti, perge fateri.

MEL.

55 Hic neque certandi locus est, nec talia tecum,
 56 Aepole, contulerim dubiae certamina palmae.
 57 Esse bonos siquidem pacem decet inter amicos
 58 ni jucunda magis quam sint mordacia dicta :
 59 si libet ergo jocos, non seria saeva, canemus.

AEP.

60 Incipe, flammivomus caelo dum Sirius ardet,
 61 dum juvat umbra pecus, dum flumina grata capellis ;
 62 hic melius rivi praeterlabentis ad undam
 63 sub viridi platano in molli residebimus herba,
 64 incipe, sic faciles habeas, Meline, camenas.

MEL.

65 Caprarum grex atque ovium mihi mixtus amatur,
 66 sed tamen ante pilos caprarum lana bidentum
 67 nobilis, et plures accommoda servit ad usus.

AEP.

68 Et mihi sunt ovibus mixtae per pascua caprae :
 69 grex tamen hirta placet, tantoque est gratior illa,
 70 quanto est utilius lana lac semper edenti.

MEL.

71 Lana homines vestit, lanam cum divite pauper
 72 gestat emitque libens, et murice tingit et ostro ;
 73 frigora propellit, corpus tutatur ab aestu.

AEP.

74 Lac homines nutrit, tanto est nutritio majus
 75 vestitu quam vita neci felicior atrae,
 76 caseolos, butyrum lac dat duo maxima dona.

&MEL.

77 Non equidem infitior, sed habent etiam ubera plena
78 Lactis oves, seroque ad mulctram vespere ductae
79 omnia distentis implent mulctralia mammis.

AEP.

80 Uno sola die capra plus quam quattuor agnae
81 lactis agit, pastuque domum compulsa reportat,
82 bisque omnes una mulgentur luce capellae.

MEL.

83 Ridiculum quod ais, plus tu rideberis ergo ;
84 perge tamen, faciles etiam risere camenae.

AEP.

85 Capra polos adiit, solo est spectabile cornu
86 sidus Amaltheum, docto si credis Iarbae,
87 Juppiter Oleniae suxit deus ubera caprae.

MEL.

88 Lucida Phrixium pecus inter sidera fulget,
89 cui fulvum rutilo vellus distinguitur auro :
90 sic ego me puero didici, vix namque recordor.

AEP

91 Nec rurale sonant, nec sunt pastoria quae nunc
92 verba jocos inter surgunt, vix talia pauci
93 urbani sapiunt, et nescio quale Lycaeum.

MEL.

94 Vera mones, et nos paremus vera monenti,
95 istaque deserimus plura et meliora canemus,
96 crastina Phoebeos ubi lux reparaverit ignes.

H. EOB. HESSI BUCOL. IDYLLION X.

AMOR EURYTI. EURYTUS, THYRSIS.

I_10 v.1 Tempus erat medio jam sol altissimus aestu
2 ussit agros pepulitque leves pecus omne sub umbras,
3 pastores duo conveniunt de montibus, actis
4 in vallem gregibus, vicini fontis ad undam,
5 Eurytus et Thyrsis, quorum florentior aevo
6 Eurytus adstantem sic est affatus amicum :

EUR.

7 Thyrsi, decus nemorum quando mihi proximus annis,
 8 et forma prior, et me major es arte canendi,
 9 canta aliquid, longo nostris tua tempore silvis
 10 fistula conticuit, nec dulces deflet amores,
 11 nec quibus ante duas formosam Chlorida messes,
 12 ignibus ardebas contemptae jactat amicae.

THYR.

13 Euryte, nec forma, nec sum tibi proximus annis,
 14 artis et ingenii si quid mihi favit Apollo,
 15 hoc ipsi superesse velim castisque camenis,
 16 non Veneri : satis insanitum est mollibus annis,
 17 nunc sapere, et meliora sequi provector aetas
 18 admonet, ipse potes nugis puerilibus istis
 19 oblectare animum, quando libet et tua nostros
 20 non ita multo post aetas continget ad annos.

EUR.

21 Usque adeone Venus liquit tua pectora, Thyrsi,
 22 quae te plus aliis, memini, et pejoribus ussit
 23 ignibus : o quanti est talis curatio morbi ?

THYR.

24 Ipse mihi medeor, nec pareo talibus ultra
 25 illecebris, quae sic improvida pectora fallunt,
 26 ut subjecta solent lentae per stramina flammae
 27 serpere et arreptis incendia spargere tectis.
 28 At tu cui teretes calami, cui carmen et aetas
 29 lude decent annos, et mollia carmina molles.

EUR.

30 Pan faveas, nostroque adsis precor aequus amori
 31 sic olim tibi dilectam Syringa canemus
 32 Naiada quam canna texit Venus alma palustri,
 33 ut nostros etiam nemus omne intellegat ignes.
 34 En venit, et nobis Canace venit obvia, cernis
 35 ut niveae molli sinuentur flamine vestes ?
 36 Ut virga in manibus varias discriminet agnas,
 37 quas nunc illa domo potum compellit ad undas ?
 38 O salve facies mihi dilectissima, salve
 39 Nympharum decus ante omnes formosa puellas,
 40 jam dudum cupio tecum mihi mutua dentur
 41 colloquia, heu, quanto miserum me conficis aestu.
 42 Nulla mihi sine te requies datur, omnia curis
 43 plena, dies votis totos consumimus istis,
 44 longa quiescendas turbant insomnia noctes.
 45 Huc ades, et nostros Canace formosa dolores
 46 aspice, tum requies nobis erit una sub umbra
 47 faginea, ad fontem latices ubi dulcia vivi
 48 murmura per frondesque cient tremulumque susurrant.
 49 Hic tibi castaneae sumentur et allia mecum,
 50 et pira quae fortes vicinis montibus Hessi

51 mittunt, et nivei matura coagula lactis.
 52 Huc ades, o Canace, miseri cape munus amantis
 53 hunc leporem, turdosque duos, castumque palumbum,
 54 munera quae lustris tibi sum venatus in altis.
 55 Uror ut in stipulas ignis projectus agrestes
 56 sole sub ardenti campum depascit, et omnes
 57 herbarum sucos, sic me dolor ille fatigat :
 58 Qui mea nescio qua trajecit corda sagitta.
 59 O si respiciat Canace mea vulnera sero,
 60 ut quondam cum prima malum Venus egit in artus,
 61 dulcisona laetos modularer arundine versus
 62 inter oves, cantu silvae et nemus omne sonaret,
 63 heu, crudelis amor quantum mortalia mutas
 64 pectora, nulla tibi par est sub sole potestas.
 65 Sic me sic posito vitae melioris honore
 66 cogis, et ante diem facis hanc languere juventam
 67 florida ceu subitis flaccescunt arva pruinis.
 68 Hoc tamen omne tibi patimur sine nomine vulnus.
 69 O Canace, majora pati tormenta parati
 70 te propter, tu sola mei medicina furoris
 71 huc olim properans fido dabis oscula amanti,
 72 qualia Luna suo quondam dedit Endymioni,
 73 qualibus Oenone Pariden complexa lacertis
 74 servantem Phrygiae pecudes sub vallibus Idae ;
 75 huc olim properans tu nos complexa juvabis,
 76 flate leves Euri, spira genetive Favoni,
 77 ferte meam Canacen, ad nos huc ferte puellam.
 78 Lingua stupet, rubor in vultum concessit anhelus,
 79 membra tremunt, saliunt praecordia, namque propinquat
 80 quae mea corda sui clausit sub pectoris antro
 81 quo fugiam ? Quo non abeam ? Potiusne manebo ?
 82 An fugiam ? Quid Thyrsi loquar ? Pudor obstat amori.

THYR.

83 Ergo sagittifero dum sic assuescis amori,
 84 vix tu de gregibus mecum cantare volebas,
 85 mirabar quid namque modos, et nostra perosus
 86 carmina deserta solus sub rupe jaceres
 87 maestior, et solito vultum squalentior usu.
 88 Scilicet ergo suam Pani Syringa canemus
 89 Naiada, quam canna texit Venus alma palustri :
 90 non ita, nos alio juvenes ardore fruemur.
 91 Quem meus haec olim cecinit per rura Philetas
 92 exosus Veneremque ipsam natumque potentem,
 93 stulte, quid instabilis tabes in imagine formae,
 94 ut rosa mane rubens, quae vespere tacta recumbit,
 95 quam cito bulla perit, tam flos cadit ille juventae :
 96 desipit omnis amans, moriturque in corpore vivo.
 97 Caprarum docuit pastor, sic ille monebat.

EUR.

98 Ut nequit exstingui Nereis fluctibus Aetna,
 99 sic gravis ille ardor, qui me mihi sustulit, omnes
 100 contemnit monitus, nescit Venus improba flecti.
 101 Heu quibus immergor curis, quibus ignibus uror ?

THYR.

102 Interea Oceano pluvias sol attrahit undas,
 103 et Lybs et Boreas luctantur et humidus Auster
 104 tempestas oritur, pastu discedere tempus.

H. EOB. HES. BUCOL. IDYLLION XI.

PHILONDAS, CORYDON.

I_11 v.1 In vallem Corydon et eandem forte Philondas
 2 compulerant armenta, boves hic, ille capellas :
 3 ille, procul patriae fugiens incommoda terrae,
 4 ducebat profugos peregrina in pascua tauros ;
 5 hic patrios circum saltus, et nota tenebat
 6 flumina, non pastas aliena fronde capellas.
 7 Et quia pascentes communia saepe subibant
 8 prata, brevi coit nova consuetudo, fuitque
 9 mutua, donec erat studiorum innoxia utrique
 10 gloria, parque decus, quod ubi decrevit, et auxit
 11 alterius famam, non aequa mente Philondas
 12 illa ferens, saxo sic est auditus ab alto.

PHIL.

13 "Qui silvas et rura colunt, qui culmina et agros
 14 pastores habitant, qui sunt a flumine Rheno
 15 ad Scythicum Tanaim, qui sunt vel ab Alpibus usque
 16 ad mare Baltiacum, qui vel didicere cicutis
 17 vel quodcumque levi diffundere carmen avena
 18 multiforum buxum, aut dulcem sufflare monaulon
 19 pignoribus positis et si pro munere vitae
 20 certantes, ego tam supero quam cedrus acanthum,
 21 quam rosa septivagum superat Paestana ligustrum.
 22 Nam neque praestantes tam barbara rura poetas
 23 praestiterint, neque in his Musae regionibus ullae
 24 consideant, ergo nostrates plaudite, quando
 25 audeat hic nemo mecum contendere pastor."
 26 Haec ubi personuit scopulo vocalis ab alto
 27 famae damna ferens non aequa mente Philondas.
 28 Tum Corydon, nam excitus erat jam voce canentis :

COR.

29 pulse procul patria nostrum fugitive sub orbem
 30 pauperie monstrante viam, pannosus et exsul
 31 venisti, quis nescit in haec tam laeta receptus
 32 pascua, grex postquam nostris collectior errat
 33 montibus, et nivei, cessit tibi copia lactis
 34 postquam vix libros didicisti inflare colurnos
 35 confusumque brevi murmur blaterare cicuta
 36 tolleris, et fastu turges immanius ipso
 37 tamquam nemo tibi par sit, nec se tibi quisquam
 38 audeat e nostris componere stulte poeta.

39 Qui tua cum nostris deliramenta camenis
 40 ceu tenebras cum luce, nihil conferre vereris
 41 hos inter nemorum saltus, haec culmina circum
 42 lenifluos amnes juxta fontesque beatos
 43 floribus et multis circumflorentibus herbis.
 44 Haec propter dumeta canens, incondita jactas
 45 carmina, quae nemo, te praeter, laudet ametque :
 46 nemo miretur, nisi qui te laudet ametque.
 47 Tu tamen illa canens laudas, miraris amasque
 48 inter tot summa pastores laude canentes,
 49 ut quae cum volucrum sit despectissima, certet
 50 vincere cantando morientes noctua cygnos.
 51 Unave turpe sonans si tentet aedonas omnes
 52 vincere, et in limo placeat sibi rana palustri.
 53 Vestras ergo jube Musas gaudere Philonda :
 54 quod te lucifugum superare in carmine vatem
 55 nostrates pueri jam primo in pulvere possunt.
 56 Vade per infaustas iterum in tua pascua rupes
 57 inter olorinos quid ineptis noctua cantus.

PHIL.

58 Si tibi tam facilis Venus est in carmine, si te
 59 tam felici anima ridens afflavit Apollo,
 60 hac mecum Corydon si non requieveris umbra,
 61 non eris Aoniae quicquam de sorte coronae.

COR.

62 Ergo si tecum requiero, quid inde Philonda.

PHIL.

63 Experiar, quid enim potes improbe, qualia jactes
 64 carmina, qui tantum potuisti spernere vatem.
 65 Huc igitur concede, tenent loca tuta capellae
 66 grataque jam saturae subeunt umbracula vaccae
 67 certemus, causam certaminis ipse dedisti :
 68 non tibi cum puero certandum impubere, verum
 69 provida cui molles aetas jam finiat annos,
 70 cui nativa genas jam vestiat umbra viriles
 71 nec facile hanc nobis barbam attrectaveris, audax
 72 sis licet, et nulli pastorum robore cedas.

COR.

73 Est aliquid magno barbam attrectare prophetae,
 74 dicere sed volui, lapsa est mihi lingua, poetae.

PHIL.

75 Errat sponte sua quotiens vult improba lingua.
 76 Non sum adeo ignarus, tibi scommate rideor isto.

COR.

77 Quis ridere queat rugosi tubera nasi
 78 labraque continuo scabros nudantia dentes :

79 sic fugat intrantes, canis hic, sata proxima tauros.

PHIL.

80 Verba probant animum, nisi vanus et improbus esses
81 crimina difficilis naturae nulla notares :
82 non facies hominem, sed mens formosa venustat.

COR.

83 Invidia est facie quae te facit esse canina
84 lumina nempe in me torques obliqua Philonda,
85 ut cum Zelotypus rivalem taurus abhorret
86 indicat iram oculis et plagam fronte minatur.

PHIL.

87 Quis tam mordaces ferat aequa mente cavillos ?

COR.

88 Omnia fert sapiens, nisi stultus et inscius esses
89 ridentem simili posses ridere cavillo :
90 allatrata canis rellatrat, morsa remordet.

PHIL.

91 Scimus, et hoc versu non multum distat ab isto,
92 concava carminibus vallis percussa remugit.

COR.

93 Verum nemo negat, sub idem sed consonat illud,
94 omnia procerae respondent jubila silvae.

PHIL.

95 Liniger et sacra dum clamat in aede sacerdos,
96 sub tota variae resonant testudine voces.

COR.

97 Garrula limosa dum rana palude coaxat,
98 vociferae magnis resonant clangoribus undae.

PHIL.

99 Si bona cantaris reddunt bona carmina silvae,
100 si mala per valles cantes, mala redditur Echo.

COR.

101 Verum, qui bonus est loquitur bene, ni malus esses
102 non velles conferre bonis mala carmina, nec te,
103 esto etiam magnum, praeferres omnibus unum.

PHIL.

104 Si bonus es fronti testem praescribe tabellam,
105 ut qui te videat qui sis cognoscere possit.

COR.

106 Mille trahit secum recti mens conscia testes
107 si nescis, titulo virtus non indiget ullo.

PHIL.

108 Hora fugit cupidae nectis ludibria menti
109 callidus, et multo praecludis seria ludo.
110 Coepta sequi decuit, nihil hac ambage movemur :
111 si bonus es, si te verus perflavit Apollo,
112 profer inaudaces pulchra in certamina Musas.

COR.

113 Ut majora bonam redimat per vulnera famam
114 saucius instaurat, quam liquit, athleta palaestram
115 victus es ; interea, ne plus vincare, quiesce.

PHIL.

116 Desinet ante manu plenas mulgere capellas
117 caseolos pastor venum laturus in urbem.
118 Dulcia melles apes fugient lita, salsa capellae.
119 Quam tibi tantillo tradam certamine palmam
120 quod neque luctator salius, pugilve cruentus,
121 sed pulchro faciles claudent examine Musae.

COR.

122 Nomina quis docuit nostrum tam magna Philondam ?

PHIL.

123 Cum mater mea me primum duxisset in urbem,
124 vidi luctantes, saltantes, belligerantes,
125 currentes, discum torquentes, tempore ab illo
126 nemo me saltu toto est praestantior agro.

COR.

127 Pastorem curare greges, armenta tueri
128 arma palaestriten, nautam tractare rudentes,
129 sutorem crepidas, sua quemque agere otia oportet.
130 Florigeros, i perge, tuum pecus intrat in hortos :
131 i revoca, dominus, non est puer, illius horti
132 incautum occidet, si venerit ipse, juvenicum.

PHIL.

133 Taurus adest vicina boves viridaria pascunt.
134 Si vir es, et duris animum qui obsistere rebus
135 possit habes, versu mecum certabis agresti.

COR.

136 Qui tecum certare volet, quo teste Philonda.

PHIL.

137 Debita iudicio stabit victoria recto,
138 o Corydon, quia teste opus est et iudice Phoebos.

COR.

139 Saepe solet vinci temere qui provocat hostem,
140 iusta lacescunt semper victoria cessit.
141 Ut lupus imbellem timet insatiabilis agnum,
142 ut leporem canis, ut captum Jovis armiger anguem,
143 teque tuasque minas metuo, sed amice monendus
144 quando immane tumes, quid si te ruperis, olim
145 rupta perit dum rana bovi par esse laborat.
146 Et nunc Hadriacae dum sufflant viscera ranae
147 et sinuosa vago distendunt brachia ponto
148 non contenta undis animalia frivola, verum
149 dum terras habitant, lauretaque proxima foedant,
150 reginaeque avium praecelsa cubilia nidos
151 insiluisse parant, divis factura pudorem,
152 si se dejiciant caelo, tum Juppiter auctor
153 fulminis emisit volucres sua tela ferentes,
154 quae rostris feriant, et curvis unguibus ipsas
155 abreptas pelago referant, undisque reponant.
156 Grandia mox aquilae vibrantes fulmina, ranas
157 quas non omne prius cepit mare, rursus in unam
158 antiquamque coegerunt remeare paludem :
159 nunc miserae solitis ranae pascuntur in undis.
160 Turgida flaccescunt, nunc pingua viscera marcent,
161 ut breviter dicam, quando voluere gigantes
162 esse breves ranae coeperunt esse cicadae.
163 Discite, pastores, menti dare frena superbae :
164 altius erectum gravius cadit, omne superbum
165 invisum superis, pietas gratissima caelo
166 aspicias annosas convelli turbine pinus,
167 flexilis ut nullos ventos horrescat arundo.
168 Fulmina non humiles tangunt crepitantia valles :
169 semper summa petunt, et caelo proxima turbant.
170 Te quoque ne supra mortalem efferre labores
171 ne grave post tristem doleas cecidisse ruinam.
172 Si bonus es patiari parem, tam nemo beatus
173 quem nemo aequiparet, non dat Deus omnia soli :
174 Corde sit ista tibi sententia fixa sub imo.

PHIL.

175 Saepe sub immundo lucentes pulvere gemmae,
176 saepe latet fulvum duris sub cotibus aurum.
177 Nunc primum experior quales haec rura poetas
178 extulerint, quales habitent per inhospita Musae
179 avia, ab his certe non est aversus Apollo
180 vepribus, huc etiam divae venere sorores,
181 Nympharum dominae Charites, quis credere possit ?
182 Sidera cuncta prius caelo casura putabam :
183 Nerea passurum flammam, quam talia possent

184 carmina cantari vestris, dii qualia, silvis.
 185 Invideo Musas vobis o rura Latinas
 186 barbara, jam nullo tecum contendere vellem
 187 carmine, sic iterum patrios inglorius agros
 188 aspiciam : ite mei, mecum fugite, ite juvenci ;
 189 non libate undas, non carpite gramina, donec
 190 o dulces mecum patriae veniatis ad agros.
 191 Barbara rura pares non possum ferre, valete.

COR.

192 Jam poteris tumidas imitari livide ranas,
 193 edite ranarum de semine, vade per aestum,
 194 per juga, per valles, per mille pericula solus.
 195 Obvia nuda silex obducat pascua, saevus
 196 in media vicina siti sol flumina siccet.
 197 Saeviat omne tibi stellati numen Olympi :
 198 ut causa inideas nobis meliore Latinas
 199 Pieridas, i bardiaco signande cucullo.

H. EOB. HES. BUCOL. IDYLLION XII.

AGAVUS. POLYPHEMUS. HELIADES.

AGA.

I_12 v.1 Surgit ab Oceano tenebris aurora fugatis
 2 mane fit, et pulsa reserantur pascua nocte,
 3 omne pecus passim patulis immittitur arvis
 4 et matutinae cantant ad mulctra puellae.
 5 Solus adhuc dulci stertis, Polypheme, sub antro,
 6 ut somnolenti glires, vitulique marini.
 7 Non tibi mille avium voces potuere soporem
 8 tam longum excutere, aut durorum ruricularum,
 9 sed vigila jam sol exstat plus quattuor ulnis
 10 altus ab Oceano, et terras supereminet omnes,
 11 et vacuae clausis balant in ovilibus agnae.

POLY.

12 Improbe, quam dulci somno me excludis, Agave.
 13 Non hoc me levius memini dormire bimestri ;
 14 sed tamen, heu, miserae pecudes, jam montibus altis
 15 ut video, sparsum jubar omnem illuminat orbem.
 16 Nulla tamen nostrum lucis pars venit ad antrum :
 17 tam clauso posthac nolim dormire cubili.

AGA.

18 Ut primum radiis Phoebus patefecerit orbem
 19 evigilo, et plumis caput exsero dulcibus, ergo
 20 lanigeris ovibus campos, dumeta capellis,
 21 orto sole, damus, gaudent in rore juvenci.

POLY.

22 Plenus haec alio repetemus tempore, quando
 23 nunc animum potiora movent, res digna relatu
 24 quae mihi turbarint exactam insomnia noctem.
 25 Dii superi, quam certa fides, oracula dicas,
 26 sic viva praesens elusit imagine Morpheus.

AGA.

27 Dic igitur, dic formiferam Polypheme quietem
 28 quas facies, quae mira novis simulacra figuris
 29 videris, interea pecus haec viridaria circum
 30 pascetur, decimam dum sol ascendat in horam.
 31 Et nos hanc subter corulum recubabimus, unde
 32 possimus, velut e specula, pecus omne videre.

POLY.

33 Pascite gramen, oves, salices nudate, capellae,
 34 donec monstriferae referantur somnia noctis.
 35 Tempus erat, sacros nox caeca reduxerat ignes,
 36 quo gravidos jam summa quies obrepat in artus,
 37 cum silvae pecudesque tacent pictaeque volucres
 38 totaque Tartareo circumdata numine tellus
 39 in requiem conversa silet, me somnus habebat
 40 altior, et clauso recubabam solus in antro.
 41 Propter aquas super herbosis errare videbar
 42 aggeribus frondesque manu resecaere capellis
 43 laetus, et arguta modulari dulcia canna
 44 carmina, dum calidi caelo fremit ira leonis,
 45 cum mihi, nescio quo, succenso pectus amore
 46 Musarum Phoeboque sacrae Permessidos undae
 47 culmine ab aereo, summoque a vertice Musae
 48 desuper ostentant lauri de fronde coronam.
 49 Conspicuum, ductrixque chori regina verendi
 50 tale fere summa cecinit mihi carmen ab arce :
 51 "Qui nunc graminea pecudes in valle coerces
 52 digne ovium custos, his digne virentibus arvis
 53 quae rigat allabens Hierae vicinior Unster,
 54 huc propera servata tuae fer praemia fronti.
 55 Cinge comas hedera viridi, tege tempora bacca,
 56 en ultro porrecta tibi, Polypheme, corona est,
 57 accipe cum dixisset ego in sublime ferebar
 58 vi rapida, solitoque magis velocior, ac si
 59 umbra levis, vel pluma forem, perniciosior Euro."
 60 Jamque adeo prope limen eram venerabilis antri,
 61 unde prius nostras pervenit carmen ad aures,
 62 cum mihi forte venit cursu Melisaeus anhelo
 63 obvius, et multis circumvenientibus ipsum :
 64 qui comitabantur, passis mea colla lacertis
 65 complexus, quo dixit : "Abis, juvenilibus ergo
 66 frena cupidinibus non ponis ? Et ista secutus
 67 mollia Musarum ludibria, quaeris honorem
 68 qui tibi praeripiat sero majora volenti
 69 praemia, namque leves pueri florentibus annis,
 70 quando coronatae coepere insignia frontis
 71 despiciunt, quicumque canunt sine fronde, poetas,

72 tamquam donatae faciant bona carmina lauri
 73 et pecus, et silvas, et oves, et ovilia damnant ;
 74 laudantur, celebrantur, et omnia scire putantur
 75 cum pulchro faciles vernant in flore capilli,
 76 in sublime tument, et caelum vertice pulsant
 77 non inter pueros, non amplius inter agrestes
 78 versantur, quaerunt urbes, primatibus haerent,
 79 praeclaris inhiant titulis, seque omnibus ipsos
 80 cum jam praetulerint pudor est descendere, et inter
 81 pastores versari, et famam ambire minorem,
 82 pascere oves iterum, dominisque subesse recusant.
 83 Ferre jugum grave, servitio sibi quaerere victum.
 84 Aut ubi damnosae confisi munere lauri,
 85 (ut solet istorum longe pars maxima) nullis
 86 artibus instructi melioribus, omnia solo
 87 Musarum sterili strepitu fora, et omnia complent
 88 atria praeter aquas Heliconis nulla loquuntur
 89 commoda, et indoctis tumefacti pectora nugis,
 90 pauperie extremam misera clausere senectam.
 91 Ergo, age, siste gradum, juvenili obstare furori
 92 est opus, et melius vitam instituisse futuram.
 93 Nos te Palladio sudantem in pulvere, totis
 94 viribus invictas verae virtutis ad arces
 95 ducemus, pinguique caput redimemus oliva
 96 quam complexa pia defendat populus umbra.
 97 Fortis ut Herculeos, possis aequare labores,
 98 sub doctis pastoribus, haec tum prima probatae
 99 vitae signa refert, et libertatis honorem.
 100 Hanc superimpositae lauri meliore virescent
 101 germine, tantum effatus erat, cum tu mihi somnum
 102 excutis importunus, agens me verberare virga :
 103 haec sunt per longam quae vidi insomnia noctem.

AGA.

104 Mira refers, et quae videantur claudere quaedam,
 105 quae non vulgaris doceat mysteria pastor.
 106 Ecce sed Aonia redimitus tempora lauro
 107 advenit Heliades, tibi quid, Polypheme, videtur
 108 numquid Apolliniae quota pars erat iste coronae ?

HEL.

109 Salvete aeternum socii festivaque mecum
 110 gaudia laetitiamque novam celebrate faventes,
 111 nunc calamos inflate leves, dum rura poetam
 112 vestra novum meruere, sonent nemora omnia cantu.

POLY.

113 Quis te, digne puer, tanto dignatus honore
 114 extulit, et sacra cinxit tibi fronde capillos.
 115 Dic age, dic, aliquis superumne ? An pastor agrestis ?

HEL.

116 Dum lustra amissum quaero per inhospita taurum
 117 monte sub obscuro, ramis ubi plurima sacros

118 arbor obumbrat aquas, raptum super ardua montis
 119 divae Pierides vatem fecere, quod olim
 120 contigit Ascraeis pascenti in vallibus agnas
 121 vidi praesentes afflatus numine Musas.

AGA.

122 Praesentem vidisse puto te daemona, namque
 123 quid sunt Pierides nisi blanda insomnia Musae ?

POLY.

124 Longa deas olim commenta est fabula Musas
 125 non frustra tamen, et ratio est qua dicere possis
 126 vatibus inspirare suis sacra carmina Musas.
 127 Verum praesentis non est res ista negoti.

HEL.

128 Numquid ad hanc etiam aspiras, Polypheme, coronam ?

POLY.

129 Nescio, sed tamen his alias de rebus agemus
 130 fuscina non facit unca coquum, monachumve cucullus,
 131 nec laurus vatem, sua quemque professio monstrat.

AGA.

132 Sit satis haec vestrum, me iudice, praestat uterque ;
 133 sed tamen esse bonum, res est divina, poetam
 134 atque adeo nostris non enarrabile pagis :
 135 ite, valetate, suas jam pascite quisque capellas.

HELIUS EOBANUS LECTORI SALUTEM.

I_13 v.1 Hactenus agresti juvenilia carmina plectro
 2 pinximus, et silvas quae decuisse queant ;
 3 quae quicumque leges nec passim lecta probabis,
 4 aetati veniam, quam decet, esse sine.
 5 Rustica nam primum quo tempore carmina lusi,
 6 vix ierant vitae bis duo lustra meae.
 7 Quae nunc his adjecta vides, ea senior aetas
 8 protulit octavae proxima Olympiadi.
 9 Quae nisi commendant tibi se satis ipsa, putato
 10 talia quaeve premas carmina, quaeve legas.
 11 At tu qui juvenem nostri studiose probabas,
 12 spero equidem melius posse probare virum.
 13 Quod si temporibus non hoc satis adsequor istis,
 14 fiet posteritas aequior ipsa mihi.
 Noribergae M.D.XXVII. Mense Augusto

IDYLLIA QUINQUE POSTERIORI EDITIONE ADJECTA.

ENCOMION ILLUSTRIS ET MAGNANIMI HEROIS PHILIPPI HESSORUM PRINCIPIS.

I_14A v.1 Mintiades Musae vestri mihi fontis ab ortu
 2 in paulo majora novas date carmina vires,
 3 si vestrum decuit teneras sprevisse Myricas
 4 Tityron, et cecinisse suas in Consule silvas,
 5 me quoque per nostros vix jam silvestria saltus
 6 digna sed urbanae deceat deducere plebi
 7 carmina, sic animo calor incidit, hic ubi pulchras
 8 Cassellas pulchro celer influit agmine Fulda ;
 9 quem nunc ille suis Princeps animosior annis
 10 accolit, et patria stabilit virtute Philippus
 11 regna, per et Rheni, per et ostia nota Visurgis,
 12 tam late Hessiaci sunt brachia tensa Leonis.
 13 Tu nunc sive paras lectas in bella cohortes,
 14 quod nolim, quod olivifera tua dignior aetas
 15 pace fuit, seu compositis te libera rebus
 16 otia suscipiunt, istis abscede parumper
 17 consiliis, et ad has, tantum non ludicra, nugas
 18 ingentem demitte animum, curisque resolve.
 19 Magna patris magni suboles, generose Philippe,
 20 non indigna leges te carmina, ni mea forsitan
 21 sordeat, et nullum mereatur Musa favorem ;
 22 sed neque sordeat inculto quia rustica vultu
 23 audeat ex ipsis prodire in moenia silvis :
 24 audiit ipse suas cantantem saepe capellas
 25 Tityron, et Latiam produxit Caesar in aulam ;
 26 audiit et tenuem Siculi pastoris avenam
 27 ipse tulitque suas Ptolemaeus dicere laudes ;
 28 te quoque ne pudeat, juvenum fortissime, versu
 29 cantari tenero, donec te serior aetas
 30 praeclaris auctum meritis in carmina mittat
 31 heroa resonanda tuba, nunc mollibus annis
 32 sic tibi, sic patriae decuit praeludere famae.
 33 His et acerba tui deflevimus ante parentis
 34 funera, ut exstinctum falso sub nomine Iolam
 35 diximus, et patria solum te morte relictum
 36 spem generis gentisque tuae, sed et ista per omnes
 37 jam dudum vulgata manus trivere legentum.
 38 Haec nunc adjicimus, postquam te quattuor actis
 39 lustris, quinta videt crescentis olympias aevi
 40 connubiis auctum regalibus, inde futurum
 41 fata favere velint, te digna prole parentem.
 42 O felix aetate bona, quem cuncta benigno
 43 sidera prospiciunt vultu, modo pacis amorem
 44 Dii faveant, modo non iterum te abjecta reponat
 45 justus in arma furor, satis est juvenilibus annis
 46 spectatum, quam consiliis quam pectore praestes,
 47 quantus in arma rvas, quanta te mole ruentem
 48 senserit ille tui nuper ferus accola Rheni,
 49 ille tui populator agri, qui jura fidemque
 50 nullius erubuit, donec modo vindice poenas
 51 sanguine persolvit proprio, praedamque coactam
 52 exuit, et Stygias abiit non solus ad umbras.
 53 Sensit et ille tui pars sanguinis, inclutus armis

54 et florens opibus, quem Wirtemberga receptum
55 gaudet habere domus patrem, te vindice tanto
56 quantus in arma alius quisquam venisse putatur.
57 Magna Teutonidos bello regionis in ora
58 sensit et Arctoi reparata potentia Dani
59 consiliis, dux magne, tuis, te Saxonis ora
60 fraternis, duce, paene armis ruitura quievit.
61 Sensit et ipse iterum sedes cui nuper avitas
62 reddideras, aequis placatus legibus Ulmae.
63 Salve igitur proavis a Regibus orte Philippe,
64 qui reges in regna locas, qui mutua pacis
65 foedera concilias, qui tam bella horrida tollis ;
66 quam potes aut inferre, aut vincere, si tibi quisquam
67 inferat, hanc subiti Thuringa per arva tumultus
68 virtutem sensere tuam, sed ne omnia dicam,
69 multi alii sensere, sed haec nec pagina tantis
70 molibus est oneranda, nec audent talia Musae
71 silvicolae, quamvis paulo majora professae.
72 Ergo erit illa dies qua te, quemcumque per orbem
73 me superesse volent superi, majore camena
74 et tua facta canam, nec enim tibi pauca supersunt
75 facta gerenda, ipsos divum aequatura triumphos,
76 qui postquam vix jam juvenis tam multa paterno
77 adjicis imperio, qualem ventura videbunt
78 saecula ? Digne tuis annis, dignissime longa
79 annorum serie transcendere Nestoris aevum.
80 Tu modo, tu totis amplectere viribus istas
81 virtutes quae te magnis heroibus aequent ;
82 atque adeo nullam primis patiantur ab annis
83 deperiisse tui partem, nec laudis egenum
84 esse sinent, verum supra convexa locabunt
85 astra poli, terrae tractus tua fama per omnes
86 vivet inexstinctumque manebit in omnia nomen
87 saecula, nam pereunt quaecumque potentia mundus
88 gaudia dives habet, semper manet incluta virtus,
89 gestarumque insignis honos, et gloria rerum,
90 praecipue si facta suis illustra vates
91 carminibus celebrent, lucemque informibus addant :
92 hi faciunt ut vivat opus quodcumque per orbem
93 aut laudem meruit, famave laborat iniqua.
94 Sic ferus Aeacides, sic aerumnosus Ulysses.
95 Sic pius Aeneas, sic Amphitryone creatus
96 sic Thebae, sic Troja manent, licet hauserit illas
97 jamdudum, in cineremque redegerit hosticus ignis.
98 Quid reges Macedum ? Quid rerum culmina Roma ?
99 Quid gentes alias referam ? Si rebus agendum
100 exemplisque fuit, quo rustica verba ? Quid autem
101 pastorum oblitus reges meditaris Apollo ?
102 Talia conanti decuit te protinus aurem
103 vellere, et admonuisse ovium, non grandia Musae
104 facta canunt humiles, nec templa sed arva colentes,
105 ergo age magnanimi Guilielmi digna propago,
106 haec quoque pulchra tuis virtutibus adde, Philippe,
107 ut dum digna facis Muis, et vindice Phoebus,
108 has illumque colas, et ames utrumque colentes.
109 Sic mihi dignus eris, quem Musa et Phoebus ab omni
110 vindicet interitu, famaue loquacibus annis
111 inserat, aeternoque locet tua nomina cedro ;

112 sed facis, et te sponte tua melioribus offers
 113 ingeniis, nec enim tam nobilis indole laeta,
 114 spiritus ille in te quicquam a virtute paterna
 115 degenerare potest, nec honestae laudis amorem
 116 ponere, perge igitur dignum te laude fateri,
 117 invenies qui laude vehant super astra, tuumque
 118 et genus illustrent, et Martia facta loquantur.
 119 Nec tibi quaerendi per regna aliena Marones,
 120 grande sonaturi, qui te felicibus aequent
 121 semideis, aliquos tibi dant tua regna poetas :
 122 si non Virgilios, quales tamen Hestia terras
 123 inter virginibus plenas non ultima Musis
 124 ferre potest, tu perge via, nec desere coepta
 125 quod facis, et tanti mensuram nominis imple.

H. EOBANI HESSI IDYLLION XIV.

AD DOCTISS. VIRUM PHILIPPUM MELANTHONEM,
DE CONTEMPTU STUDIORUM NOSTRI TEMPORIS.

I_14B v.1 Musarum Phoebique potens et amice Melanthon,
 2 cui mea praecipuam debent Idyllia famam,
 3 dic age quae ratio tristes hoc tempore Musas
 4 opprimit, et studiis adimit, quem debet, honorem ?
 5 An quia bellipotens circumsonat undique Mavors
 6 funestisque replet confusum cladibus orbem ?
 7 An quia nulla datur librorum copia, et omnes
 8 ditia praecipuas includunt scrinia chartas ?
 9 Haud quaquam, nec enim quantumvis saeviat armis
 10 orbis, et insano concurrant regna tumultu,
 11 illa bonis umquam studiis infligere clades
 12 vulnera tanta potest, quantis nunc illa laborant,
 13 quin facile emergant iterum, pressaeque resurgant
 14 Pierides, referantque caput, lucemque revisant,
 15 nam neque scripta alio captiva feruntur, ut olim
 16 barbara cum Latium saevirent arma per orbem.
 17 Nec, quamvis diffusa per omnes bibliothecas,
 18 hostica multiplices pascant incendia chartas.
 19 Vel minimum nocuisse queant, tot ubique premendi
 20 arte, superstitionibus qua si prior usa fuisset,
 21 nostra etiam libris frueretur pluribus aetas
 22 quos male nunc petimus votoque optamus inani.
 23 Nunc vero postquam quae de tot milibus exstant
 24 copia prostituit, vilescunt optima, sicut
 25 semper abundantes pariunt fastidia mensae.
 26 Praecipue postquam quo sunt pejora, favorem
 27 majorem invenere, nec utile creditur esse
 28 quicquid praecipuum est, et eo contemptior omnis
 29 Musarum chorus, et linguarum gloria, postquam
 30 omnia vulgares implerunt scrinia chartae
 31 et, nisi, scripta fere, vernacula, nulla leguntur.
 32 Proh superi, potuitne tibi, Germania, majus
 33 dedecus inferri ? Potuitne atrocior hostis
 34 grassari, finesque tuos incurrere ? Et ultra
 35 perdere ? Cum satis hac infelix perdita clade

36 concideris ? Neque tu credis nunc vera monenti.
 37 Tempus erit quo stultitiae te ignobilis hujus
 38 paeniteat pudeatque sed hoc, ut cetera sero
 39 agnosces, cum jam tua frivola facta dolebis.
 40 Quam velles habuisse animum nullius egentem
 41 lucis, ubi in tenebris mersam te stulta videbis.
 42 Sed mihi nec ratio fuit istius ulla querelae
 43 suscepta, et frustra nebulas contundere plagis.
 44 At jacet interea frigetque investis Apollo,
 45 longaque proscriptae peragunt jejunia Musae,
 46 quae ratio, quae causa subest ? Age, docte Melanchthon,
 47 expediam, propiusque sequar vestigia tanti
 48 erroris, quo non fuit umquam foedior ullus
 49 quam fuerat melius, vel non movisse profano,
 50 bella sophistarum populo, vel mota sub aequa
 51 composuisse bonaque futura in foedera pace,
 52 arbitrio victoris, ut in sua barbara victis
 53 regna relegatis, studiorum victor in arce,
 54 regnaret populus, sicut jam coeperat omni
 55 condicione, sed in partes ubi turba recepta est.
 56 Nil praeter patrium sapiens, atque istius experts
 57 militiae, confusa retro victoria cessit.
 58 Amissumque decus, partum prius hoste subacto
 59 ignavi siquidem cum vincere posse docentur,
 60 ipsos victores etiam contemnere discunt.
 61 Nos tamen obscuris positis manifesta loquamur :
 62 quis nescit patribus nostris quam nulla bonorum
 63 constiterit ratio studiorum, vilibus autem
 64 omnia plena scholis, ignobilis anxia vitae,
 65 tempora perdiderint juvenumque senumque nec ulli
 66 e nostris curae fuerit meliora sequendi,
 67 verum eadem stabili longo jam tempore ab usu
 68 pestis ut invaluit, sic nuper decidit omni
 69 victa modo, nisi nos uti victricibus armis,
 70 non voluissemus. Nam sic rediere Latinae,
 71 et Graiae splendore novo sua tempora Musae,
 72 lustrantes, ut jam doctas spes esset Athenas :
 73 huc migraturas, et magnae nomina Romae
 74 Virgiliosque viderentur, magnosque daturae
 75 Maeonidas, Demosthenas, et claros Ciceronas.
 76 Jamque fere toto fatis oriente relicto ;
 77 venit ad occiduas studiorum gloria partes,
 78 bellipotens ut non tantum Germania, verum et
 79 Gallia et occiduo summota Britannia ponto.
 80 Et nostrum quaecumque habitat gens sparsa per aequor
 81 Barbariem exuerent, et cultae munera linguae
 82 certatim peterent et laetarentur adeptis,
 83 cum subito quo non alius vel inertior hostis,
 84 vel crudelior emersit, Musisque renatis
 85 eripuit redeuntem animam retroque fugavit,
 86 nuper inaudaces turba indoctissima bardi,
 87 audaces vero postquam nihil esse laborem
 88 in studiis insumere opus, frustra per ipsas
 89 linguarum ambages duci juvenesque senesque.
 90 Res sacras per scripta dari vernacula vulgo
 91 interea vanum ac fallax opus esse scholarum,
 92 persuasere animis rudibus, tum denique fastu
 93 intumuisse novo videas, dum coepta sequuntur,

94 et cursu facili ex animo sententia cedit,
 95 protinus immodicis resonant clamoribus omnes,
 96 per nunc invidiae famulantia templa cathedrae
 97 parcite deceptae per tot jam saecula mentes
 98 perdere communis dulcissima pignora lecti
 99 artibus insanis, et amara sorde scholarum,
 100 quandoquidem neque proficiunt, neque lucra reportant
 101 ulla, sibi quibus aut vobis succurrere possint,
 102 si sic res ferat, ac ut jam lucrentur, et ipsos
 103 Persarum reges gazis immanibus aequent ;
 104 praecipitant animas et in infima tartara mergunt
 105 quae neque divitiis, neque majestate, nec ulla
 106 quantumvis magna poterant mercede rependi.
 107 Ut multum sapiant omnis sapientia mundi
 108 exosa est superis, vanas deus imputat artes,
 109 ingratis, et se contemni dedignatur.
 110 Quo neque simplicius quicquam nec amantius usquam
 111 purae rusticitatis, ut exemplo ipse reliquit,
 112 qui tales sibi tamque rudes elegit amicos.
 113 Quare agite, o animae ludibria plurima passae,
 114 talibus artificum nugis, vos, vestra vorantum
 115 commoda, deceptasque aures praeccludere tandem
 116 discite, quin potius vestros si forsam amatis
 117 et natos natasque manu sibi quaerere victum
 118 assuescant facite, et connubia mutua discant.
 119 Haec Deus instituit, super haec quae sunt, hominum sunt
 120 instrumenta, doli, fraudes, artesque malorum.
 121 Haec et plura solent isti, per rura, per urbes,
 122 per fora, per delubra, quibus quia plurima falsis
 123 vera ferunt, interque serunt, multo ante paratam
 124 invenere fidem, miserae nam talia plebi
 125 persuasisse adeo facile est, de qualibus ipsi
 126 ingenuit natura odium, sed prava et aberrans.
 127 Namque nec est studiis major nec iniquior hostis,
 128 quam qui vel nequii, vel discere noluit artes,
 129 ingenuis tantum permissas mentibus olim,
 130 non cuivis, ut nunc, asinorum de grege feci.
 131 Qui cum propter inertem animum geniumque malignum
 132 naturamque satis firmam rationis egentem,
 133 ipsi victurae possint nihil addere lucis,
 134 nec sua vel minimae committere nomina laudi,
 135 invidia ardentis tenebras inducere certant,
 136 atque adeo evincunt, ut postquam mystica nuper
 137 dogmata simplicibus tradi sunt coepta loquelis.
 138 Sanctaque abusuro mysteria prodita vulgo,
 139 jamque doceretur caelo gratissima tantum
 140 rustica simplicitas popularis flamma favoris
 141 esse rati tempusque suum praedamque paratam
 142 invasere bonas artes castumque nitorem
 143 Aonidum nebulis obscuravere nefandis,
 144 neve latere queant tamquam mala nomina, passim
 145 expandunt ceu signa sui victricia Martis,
 146 indomitique fremunt, orbique extrema minantur,
 147 ni sapiat, meritumque decus victoribus addat.
 148 Taliter inflati monstra ignavissima, paulo
 149 ante breves ranae coeperunt esse Gigantes,
 150 ipsum excisuri vel ab irato Jove caelum.
 151 Sed lutei, strepituque animati pectora vano

152 si quis in adversos Alcides cornua sumat,
 153 expediatque manum, sicut jam dura minantur
 154 istis excidia, et miseris fata ultima clades,
 155 quem si forte diem nobis sperare relictum est
 156 et votis optare licet quod pectore toto
 157 quisque bonus petit, haec aequa mala mente feramus.
 158 Interea, et lucris praesentia damna futuris,
 159 solemur, veniamque malis pacemque precemur
 160 a superis, etenim nisi me praesagia fallunt,
 161 apparensque animum veri delusit imago,
 162 jamdudum pulsae victricia Palladis arma :
 163 rursus honorato spectabimus ire triumpho,
 164 ignavaeque duces captivos militie
 165 concutere edomitae haerentia vincula collis.

H. EOBANI HESSI IDYLLION XV.

QUOD INSCRIBITUR EURYTUS, EX CYCLOPE THEOCRITI FACTUS,

AD CLARISS. D. GEORGIUM STURTIADEM, MEDICUM EPHURDIENSEM.

I_15 v.1 Cum tua, Sturtiade, medicantes pectora Musae,
 2 Pierides habitent, et te magis omnibus unum
 3 diligat, atque suas artes tibi monstret Apollo,
 4 dic, age, quo durum possis depellere amorem :
 5 antidoto, spargasne manu, num cautus inungas
 6 qualia tam durae medeantur pharmaca pesti,
 7 an quae Pierides adhibent solacia, tantum
 8 virium habent, nam suave quidem mortalibus illud
 9 inventu haud quaquam facile est, sed et hoc tibi notum
 10 credidero Musis Medico vehementer amato
 11 cuique suas artes favet haud invitus Apollo.
 12 Sic miser insano cum nuper amore periret
 13 Eurytus urgentes potuit compescere flammam,
 14 quas neque inutilium captus dulcedine rerum
 15 combiberat levibusque rosis pomisve pirisve.
 16 Sed valida totas vi depascente medullas
 17 vixdum prima genas illi cum barba notaret
 18 omnia posthabuit ceu frivola praeter amorem,
 19 formosam quo tabescens ardebat Iolen.
 20 Noctes atque dies, non illum aurora renascens
 21 non sol occiduas requietum pronus in undas
 22 vidit ab infixis sub mollia pectora telo
 23 a magna Venere et victore Cupidinis arcu.
 24 Sed tamen hoc contra plusquam letale venenum
 25 reperit antidotum, scopulo nam tristis ab alto
 26 pascua prospiciens late subjecta, sub ipsas
 27 talia cantabat resonantia carmina valles
 28 quo formosa fugis ? Quid amantem spernis Iole ?
 29 Candida caseolo magis, omni mollior agno
 30 ad matrem vitulo fugiente superbior, uva
 31 durior omphacyna, quid enim crudelis amantem
 32 ludis ? Et insidias captas rude pectus ad istas ?
 33 Nam mea cum placidae demisi membra quieti,
 34 huc formosa venis, somno fugiente recedis,
 35 et fugis, haud aliter quam quae conspexerit altis

36 agna lupum fugiens in montibus ore timendum.
37 Verum ne dubites unde hic amor, aut ego fallor
38 aut ego te certe quo primum tempore vidi
39 montibus in nostris dulci cum matre legentem
40 purpureos flores, et odoriferos hyacinthos
41 haustis incautum flammis in pectus amavi
42 et tua praecedens mea per vestigia duxi
43 ostendique locos, et suaves floribus hortos.
44 Denique ut in viridi residentem gramine fessam
45 aspexi, et tenero delapsam a corpore pallam
46 tempore ab hoc pereo, nec tu miserata dolentem
47 respicis, aut saltem spe consolaris inani.
48 Quod faceres utinam, nam si sit nulla potiri
49 posse tuo formosa sinu concessa facultas,
50 finge voluntatem. Spe consolamur amantes :
51 at cur me fugias ? Quid enim vel forma vel aetas,
52 vel quicquid natura boni congegit in unum
53 deliquisse potest in me ? Mihi pascua florent
54 mille ovibus, quibus emulsis datur optima lactis
55 copia, quae nullo deficit mihi tempore, non cum
56 aut aestas venit Autumnusve, aut bruma nivalis.
57 Nec me carminibus quisquam praestantior uno
58 pascit in his nemorum lustris, aut mollibus herbis,
59 in quibus assidue dum te, mea sola voluptas,
60 dulce meum lumen, canto, jam fallere noctes
61 insomnes didici. Sed nunc tibi munera apud me
62 sunt duo formosi cerva de matre creati
63 hinnulei fetus et onustae ventribus agnae
64 bis totidem, tres capreoli, quin utere mecum
65 huc ad me veniens, sine curet ovilia mater,
66 colligat interea gratos soror unica flores,
67 nam potes hoc melius mecum requiescere in antro.
68 Hic lauri virides hic sunt graciles Cyparissi
69 nigrantes umbrant hederæ, nec Bacchica vitis
70 nec gelidum spirantis aquae gratissima desunt
71 flumina, sive sacri per amoena silentia fontes
72 queis mihi nec vinum neque nectar dulcius ullum est.
73 Quod si rusticitas tibi displicet haec mea, debes
74 silvanis et te meminisse parentibus ortam
75 talem tamquam diis similem, ne dura superbi.
76 Si pergis tamen et rides mea vulnera, quaeso
77 extremum huc formosa veni, da munus amanti
78 hoc saltem, sunt ligna mihi, sunt robora, quercus
79 sunt fagi, fomenta futuro protinus igni,
80 subjice me flammis, ferventibus ure caminis
81 ut facis, hanc vitam te propter, et omnia ponam
82 cara prius, dum crudelis tua dextera perdat
83 me miserum, vita mors gratior illa futura est.
84 Hei mihi, quod volucrem me non genuere parentes,
85 o utinam subitas addat mihi Juppiter alas
86 protinus ad te abeam sublimis, et oscula ferrem
87 o saltem manibus, si nolis cetera tangi,
88 collectisque sinum, qui me mihi sustulit, istum
89 floribus implerem violisque rosisque thymoque
90 et, quae mille meis superant in montibus, herbis
91 lilia praecipue ferrem rubrumque papaver.
92 Nec tibi forte dari possent simul omnia namque
93 horum quaedam aestas, quaedam fert bruma nivalis,

94 nunc tamen, o formosa veni, quin surgis Iole
 95 ad me profectura, domumque oblita reverti
 96 ipse ego quod facio jamdudum, haec saxa frequentans
 97 quod superest mecum traducis molliter aevi
 98 pascere oves vero non dedignabere nostras
 99 nec pudeat niveos mulgere ex ubere lactes
 100 caseolosque manu componere, sola tamen me
 101 dura parens offendit, ut autem conqueror illi
 102 vulnera quae patior semper tacet, et nihil umquam
 103 dulce tibi de me loquitur, sed ut illa vicissim
 104 se maceret, dum me sine succo, et sanguine, toto
 105 corpore defectum videt, hic ego fingere causam
 106 et vero falsum soleo praetendere morbo.
 107 Namque aegrum doleo caput, et pede labor utroque
 108 et nihil est, inquam, quod me levet, illa profecto
 109 his male torquetur, namque et male torqueor ipse
 110 stulte sed o nimium quid nam furis, Euryte ? Quis nam
 111 te deus evertit ? Quae mentem turbat Erinnyis ?
 112 Quam fuerat melius calathos contexere, et altos
 113 lanigeris ovibus, quos rodant sternere ramos
 114 hanc mulge interea, quid enim fugientia captas
 115 gaudia, forte aliam quae sit formosior illa
 116 invenies, quin pergis, amarunt me quoque multae
 117 et mecum longa cupierunt nocte puellae
 118 ludere, dulce omnes et suavi voce canentes
 119 non adeo passim contemnor, et ipse aliquis sum
 120 sic bonus ille canens compescuit Eurytus ignem
 121 ipse suum curans, divino carmine vulnus
 122 quod non herbarum potuisset viribus ullis
 123 aut empta pretiis ingentibus arte levare.

H. EOBANI IDYLLION DECIMUMSEXTUM.

ENCOMION URBIS NORIBERGAE
 AD ERUDITISS. ET MAGNIFICUM D. HIERONYMUM BAUMGARTNERUM,
 EJUS URBIS VIRUM PATRICIUM, ET CONSULAREM.

I_16 v.1 Hic quoque silvestres paulum secedite Musae
 2 assuetae salices mecum canere inter opacas
 3 Naiadum chorus omnis Hamadryadesque puellae
 4 silvarum dominae Dryades, florumque Napaeae
 5 quaeque vagae summas habitatis Oreades arces,
 6 ite agedum nemora, et vestri colite avia regni
 7 interea, et Satyris levibusque assuescite Faunis,
 8 nos majora vocant reduces in carmina Musae,
 9 Musae non tantum caulas cantare suetae
 10 verum etiam clarasque domos, et culta potentum
 11 quantumvis timido pede limina tangere regum
 12 oblitae silvarum inopisque per avia vitae.
 13 Huc ades ergo mei pars non injusta laboris
 14 qui patrium cultis ducis cognomen ab hortis
 15 Pieridum sacris, Hieronyme docte, sub umbris
 16 otia civiles non destituentia curas,
 17 quem fau-trix gremio fotum fortuna benigno

18 extulit, et merito virtus in honore locavit.
19 Huc ades et mecum ruralia verba perosus
20 ad desueta redi civilis carmina famae
21 dum canimus claris praestantem dotibus urbem
22 urbibus, ingenti quascumque in Teutonis ora
23 sol videt, Europae media in regione locatam.
24 Hic ubi flavescentes pulcher Pegnesus arenas
25 volvitur et eximiam piscosis flexibus urbem
26 per medium secatur, et fluvio perfunditur amoeno :
27 salve amnis victurae diu, si forte Camenas
28 ulla manet nostras venturae gloria famae
29 qui rapidus recto Phoebi nascentis ab ortu
30 Norica lenifluo percurris moenia lapsu
31 felix ante alias urbes urbs Norica berga
32 digna tuae quae voce feram praeconia laudis ?
33 Nulla reponendae sat erunt Idyllia famae
34 et referenda olim memores tua facta sub annos.
35 Fortunam domina siquidem virtute gubernas
36 dives opum, fecunda viris, pulcherrima cultu
37 legitimae studiis asperrima militie
38 nobilibus clara ingenii, quascumque per artes
39 ire libet, seu naturae secreta latentis
40 seu te multiplicis Zonas et climata mundi
41 astrorumve juvat casus cognoscere et ortus,
42 nusquam culta magis floret divina Mathesis,
43 seu numeris opus est, seu mensi partibus orbis,
44 seu ratione operum videas certantia mille
45 ingenia artificum, parat hic ductura sub altum
46 aethera praeruptas aerata volumina moles.
47 Ille mathematico certas in pulvere metas
48 destinat, et radio numquam fallente gubernat.
49 Quid rupti tormenta sonos imitantia caeli,
50 quid statuas Polyclitaea non arte minores ?
51 Cetera quid memorem non his accommoda Musis
52 arduiora quidem silvis non ista professis
53 grandia, et Heroo tollenda ad sidera cantu.
54 Nunc velut egeida tecum spatiat in umbra
55 rure suburbano patrias, Hieronyme, laudes
56 ipse tibi calamo pingam non semper agresti :
57 macte animo nostris juvenum gratissime Musis
58 digne tuis annis patria dignissime tali
59 quam tibi si patriam contingere fata negassent
60 esse velis patriam, postquam nunc dotibus istis
61 innumeris, quibus ante alias sic eminent urbes,
62 ut Sol ante alios astrorum prominet ignes,
63 adjicit ingenuas, cumulat, fovet, erigit artes.
64 Nam velut exilio pulsus hoc tempore Musis
65 hospitium dedit, et profugis patefecit asylum
66 primumque tot gentes inter per Teutona regna
67 luminibus captas animi, sua commoda vidit
68 et bona cognovit sua, quae nec passa perire est,
69 sed tenuit stabilique locavit in arce retenta.
70 Felicem populum, qui tam florere beatissimis
71 ingenii voluit, quam multa pollet opum vi
72 hoc erat Attidibus praereptum nomen Athenis
73 invexisse suis per honestas moenibus artes.
74 Sic aequanda fuit florentis gloria Romae
75 parte aliqua, quis enim totam petat improbus ? Ergo,

76 nate bonis avibus, patriae gratare potenti
77 quae te nunc alacris vernantem in flore juventae
78 florens ipsa suis dignatur honoribus auctum
79 praeter opes etiam fortunatis Hymenaeis.
80 Sed quis in eximiis praestanti laudibus urbe
81 non etiam privatus amet latuisse ? Focosque
82 exiguos colat, et tacitis agat otia curis ?
83 Justitiamque patrum miretur ? Et omnibus aequas
84 quis credat, populi per tot discrimina leges ?
85 Fortunata tuis meritis Respublica, cujus
86 jura regit sapiens tranquilla in pace senatus,
87 sic paci fidens, ne munera militie
88 negligat, et positis ignaviter incubet armis
89 nec luxu vacuam corrumpi deside plebem
90 permittat, non illecebris ignava juventae
91 otia inutilibus foveat, non ulla voluptas
92 praevalcat, non hic turpi locus ebrietati.
93 Nulla hic infames vulgata libido popinas
94 inficit, aut vires melioribus eripit annis,
95 oppressas multa viciorum aspergine, verum
96 si qua dies requiem curis civilibus affert ;
97 passim exerceri videas, juvenesque senesque
98 artibus armorum, et veri praeludia belli,
99 Martiaque urbanos meditari castra togatos.
100 Hinc aliis studium celeres torquere sagittas
101 praefixamque levi contingere arundine metam.
102 Agmina componunt alii properata, docentque
103 signa sequi, densant cuneos, hi cornua ducunt,
104 extenduntque aciem, firmantque sequacibus alis.
105 Haec ita, si qua tulit ratio, nec semper aguntur,
106 nec tantum his studiis adolescit Norica pubes
107 verum etiam quibus et mores animique vigorem
108 erudiant, nec enim naturae sponte disertis
109 aucta deest studio facundae copia linguae.
110 Aspice quemque suo conscriptos ordine patres.
111 Nemo erit ex illis quem linguae dona Latinae
112 destituant, quosdam Graia mirere loquentes
113 doctus honorata tam regnat in urbe Senatus,
114 legibus hinc firmata suis Respublica, nullos
115 fortunae insultus metuit, sic viribus omnes
116 in casus firmata suis, sibi sola superque
117 est satis, hinc quoque privatis accessio rebus.
118 Hinc fovet unanimes stabilis concordia cives
119 praetereo sanctos in publica commoda mores
120 impositos, vitaeque datas communis habenas,
121 praescriptoque pudicitiam se fine tenentem
122 legitimi vetitam temerare cubilia lecti,
123 Christicolae animos, et religionis amorem
124 cultaque praecipue divini oracula verbi
125 ipsa tacere volet, nec enim sibi laudibus istis
126 urbs placet, aut ullos istis ex rebus honores
127 arrogat, ipsa sui testis sibi proxima sensus.
128 Ipse ego Hiericola nuper digressus ab urbe,
129 per nemora Hercynii, jam non incognita, saltus,
130 nomina Pegnesi stabam miratus et undas
131 Thessala ceu pulchrum peragrantem Penea Tempe,
132 dii quales arces, dii qualia moenia vidi ?
133 Qualibus urbanas exstructas molibus aedes

134 qualia marmoreis surgentia tecta columnis
 135 marmore, quale solet producere Norica tellus
 136 arcibus aeternis haud quaquam vile locandis
 137 naturae ingenio quodam, quo namque recisum est
 138 tempore molle fuit, facile et tractabile ferro
 139 postquam auras tetigit superas, mirabile dictu,
 140 durescit magis atque magis, roburque manendo
 141 concipit, et senio superat durante juventam.
 142 Pluraque non patrios in saecula prorogat annos,
 143 hoc lapide assurgunt civilia tecta per omnes
 144 (aequatis certo regionibus ordine) partes
 145 supra privatos quam possis credere sumptus
 146 sufficere, et tantas potuisse attollere moles,
 147 magnorum dicas aequare Palatia regum.
 148 Publica quid memorem longis opera aedita ab annis ?
 149 Quid nova semper adhuc surgentia ? Qualibus autem
 150 et quibus aerias templorum culmina turres ?
 151 Murorum impositas fossis ingentibus arces :
 152 horrea, fana, lacus, fontes, tot suscipiendis
 153 hospitibus loca, tot sumptus in publica, egenis,
 154 aegrotis alimenta, domos, medicamina, curas :
 155 et sunt haec alio nobis majore libello
 156 edita, quo per cuncta tuas urbs Norica laudes
 157 diximus, et meritas tibi justo in carmine grates.
 158 Quid tibi marmoreis conjunctum pontibus amnem
 159 prosequar exemplis ? Quibus exsequar omnia verbis ?
 160 Quo ruis imprudens silvarum oblita tuique
 161 Musa ? Quid urbanas affectas rustica laudes
 162 dicere, vix humilem bene sufflatura monaulon ?
 163 Haec tibi sunt alia praeconia voce canenda,
 164 tunc ubi grandisono dignum pede nacta cothurnum
 165 liberiore manu sublimia plectra movebis,
 166 nunc pede te decuit proprio consistere mensam
 167 limite praescripto, nec parvi saepta peculi
 168 transiliisse, licet veniam praefata, relictis
 169 me duce, vicinam, silvis, intraveris urbem,
 170 non tamen usque adeo verbis civilibus usam
 171 efferri decuit. Quin tu quoque laudibus istis
 172 jamdudum vacuas, Hieronyme, subtrahis aures,
 173 et meliora vacaturas in carmina servas.
 174 Ut tamen haec (si non intempestiva fuerunt)
 175 consuluisse velis aequique bonique rogamus,
 176 carmina deinde tibi meliora canemus, et urbi
 177 postquam haec quae dedimus non displicuisse sciemus.

Scriptum Noribergae M.D.XXVI.

H. EOBANI HESSI IDYLLION XVII.

ERPHURDIA, DE COLLAPSO SCHOLAE ET REIP. STATU,
 COLLOQUUNTUR ERYSIPTOLIS NYMPHA, ET HIERAS FLUVIUS.

ERYS.

I_17 v.1 Parve, sed Hercyniae de quodam vertice rupis

2 edite, Thuringum qui flumine proluis agrum
 3 irriguo, et rivis sitientes mitibus agros
 4 sole sub ardenti potas, ubi copia aquarum
 5 caelestum non ulla datur, qui flumine secto
 6 dividis ipse tuam millenis flexibus urbem,
 7 dic age, Naiadum purissime frater Hiera,
 8 cur solito frontem demissior inter et alnos,
 9 inter et agnatas salices labare decorum,
 10 paene cruentata confusus arundine crinem ?

HIER.

11 Nympharum decus, o Erysiptoli, numen et urbis
 12 et patriae, tam damna queri quam quaerere tempus
 13 nostra vetat miserum, quo nos praesentibus urgent
 14 fata inimica malis, nec te latet unde cruentae
 15 hae mihi contingant maculae, nec honoris adempti
 16 ignoras causam, quando communibus urbem
 17 hanc studiis colimus, cujus nunc fata profusis
 18 defleo tot lacrimis, qui me nunc paene dolores
 19 conficiunt, hinc paene vides mea flumina sicca,
 20 quodque undae superest atrum traxisse colorem.

ERYS.

21 Frater, et Oceano mihi carior amnis, acerbis
 22 nunc lacrimis absiste, tuoque e flumine sacrum
 23 attollens caput, has mecum considerare subter
 24 ipse velis corylos, et respondere vicissim,
 25 mutua dum gravibus meditemur carmina curis
 26 si qua levent, nam forte levant et carmina curas,
 27 longaque saepe breves minuerunt damna querelae.

HIER.

28 Ad desueta vocas jamdudum munera, nec me
 29 rite senem juvenili operi committere tentas
 30 quando nulla meas circum, nunc carmina, ripas
 31 ut quondam sonuere, sonant, Musaeque retrorsum
 32 concessere omnes, inimica a gente fugatae,
 33 quas me posse putas in mutua carmina cannas
 34 sufficere ? Heu nostri non est ea gratia saeculi.

ERYS.

35 Et memini, et meminisse dolet, quia nulla supersunt
 36 temporibus nostris priscae vestigia laudis,
 37 usque adeo concessit amor probitatis et aequi.
 38 Inque locum subiere nefas, dolus, arma, libido,
 39 insidiae, et victae expultrix discordia pacis.

HIER.

40 Qua tu nunc id in urbe loqui sis ausa videndum est
 41 haud equidem tuta est libertas saepe loquendi.

ERYS.

42 Solane pacis egens ruptas Erphurdia leges
 43 conqueritur ? Metuitque affligi ultricibus armis,
 44 an confectae altae poenis gravioribus urbes
 45 quas nunc fracta videt dubiis Germania fatis ?

HIER.

46 Quis propiore neget quasdam nutasse ruina,
 47 nec cecidisse tamen, nam quantacumque labarint
 48 clade facultatum, facilis reparatio rerum est,
 49 famae difficilis, vereor ne poena malorum
 50 hoc veniat nobis gravior, quo serior inter
 51 hoc tamen est, multum deliqueris, an minus, ut te
 52 liberet aut vanis, aut veris conscia curis
 53 mens agitet, pacemve queas bellumve pacisci.

ERYS.

54 Nostra quidem nullas bellorum Erphurdia causas
 55 aut dedit, aut umquam salva ratione datura est ;
 56 sed quia se propriis defendere legibus ausa est,
 57 et sua jura sequi, potuit peccasse videri.

HIER.

58 Cur igitur tot signa jacent convulsa ? Tot aedes
 59 dejectae, aequat aequae solo ? Cur omnia pulsas
 60 templa sacris occlusa silent ? Ceu Christus ab aris
 61 exsulet, et nullos ultra mereatur honores,
 62 qualibus illa coli majestas debet, et olim
 63 adsuevit, mentesque pias placata benigno
 64 respexit vultu, seseque vocantibus ultro
 65 obtulit, infuditque animis pacemque fidemque,
 66 parta piis precibus, nunc aversatur et odit
 67 degeneres in bella animos, pacemque perosos.

ERYS.

68 Justa quidem sprete de religione querela est,
 69 verum non parvo cum sit discrimine major
 70 quam quae per nostras tractari possit arenas,
 71 pulchrum erat intactam dimittere, parva professos
 72 non decuit magnis frustra se immittere rebus.

HIER.

73 De signis responde igitur tabulisque revulsis,
 74 aequatisque solo saeptis, levibusque salinis.

ERYS.

75 Viderit hoc cui sunt urbis commissa regendae
 76 munera, nos isti est odiosum insistere curae.
 77 Forsitan ille suo se jure tuebitur ordo
 78 quem non usque adeo stultum puto, frivola vulgi
 79 consilia ut laudet, ducatque sequenda per omnes,
 80 ut possunt varii rerum praevertere, casus.

HIER.

81 Felix ante alias et non ignobilis urbes
 82 si pulchros in flore tuo decerpere fructus,
 83 non etiam velles truncos evellere, et ipsas
 84 radicum fibras, Erphurdia, quam tua nuper
 85 gloria plena fuit, quam floruit incluta fama,
 86 cum te pacatis pulcherrima rebus agente
 87 otia, certatim te, ceu confusa, bearent
 88 munera, de toto tibi succrescentibus orbe
 89 divitiis, ut vix umquam cumulatior ullis
 90 gentibus extulerit fecundum copia cornu.
 91 Quam nunc fracta eadem, quam nunc tua gloria marcet,
 92 quam nunc illa tibi defloruit incluta fama.
 93 Postquam fracta malis indigna mole laborum
 94 pressa jaces, lugesque tuis miserabilis ipsis
 95 hostibus, et veteres frustra jam respicis annos.

ERYS.

96 Desine tam tristi nimis indulgere querelae,
 97 care senex, fluviique parens mihi multa ferentis
 98 commoda, non adeo miseris Erphurdia fatis
 99 concidit, ut nullis talem emendare ruinam
 100 auxiliis possit, modo sit non tarda voluntas,
 101 ipsa aderit modo, non aliquo prohibente, facultas.
 102 Non cecidit male qui bene surrexit, sapit autem
 103 quisquis dura suo didicit cavisse periclo.

HIER.

104 At jacet interea nihilominus, aegraque maeret,
 105 valde incerta sui possitne resurgere, et umquam
 106 ah male servatos iterum contingere honores.

ERYS.

107 Quos male servatos mihi tu depingis honores ?

HIER.

108 Ut reliquas taceam quibus haec Res publica quondam
 109 laudibus eminuit, quanti tu Palladis arces
 110 sedibus evulsas propriis facis ? Illane totam
 111 moenibus incumbens clades concusserit urbem ?
 112 Illane dii quantos hinc deportarit honores ?

ERYS.

113 At Pallas manet ipsa, manent et Palladis arces
 114 sedibus innixae propriis immobile regnum.

HIER.

115 Non ego marmoreis surgentes molibus arces
 116 tectave celsa loquor, sed ab ipsis arcibus artes
 117 demissas, caeloque datas mortalibus usu.
 118 Unde per humanas princeps sapientia mentes

119 fusa, suis regeret confusum legibus orbem
120 humanumque genus divis componeret ipsis.

ERYS.

121 Tam firmum natura nihil produxit, ut esset
122 semper idem, fortuna vices et tempora mutat
123 et nunc summa premit, nunc infima tollit in altum.
124 Floruit haec fateor studiorum urbs nuper honore
125 praeripuitque aliis simili in certamine palmam
126 quotquot Germani sunt in regionibus orbis.
127 At nunc cassa dolet tantae cognomine laudis
128 ipsa suis afflictata malis, sibi noxia soli
129 in poenasque satis, quas non aliunde coactas
130 ipsa sibi inflixit, secumque invenit, ut esset
131 in se ipsam fatuae furiosa licentia plebis.
132 Nunc vero hoc melius sapiet, meliorque resurget
133 quo gravius cecidit, major post sumpta voluptas
134 damna venire solet, blandi ut post nubila soles.

HIER.

135 Vidi ego Palladias cum praeterlaberer arces
136 mille greges juvenum qui tum studia ista colebant,
137 has mecum virides ripas et prima legentes
138 littora certantes secum deducere Musas.
139 Has nunc desertas ubi praeterlabimur arces,
140 Musarum apparent vestigia nulla, nec usquam
141 ullius ulla chori certamina, nulla voluptas,
142 carmina nulla sonant, nullae per proxima voces
143 compita, ni Lycios cultu hoc dignemur agrestes
144 multa quod in viridi limo mihi rana coaxet.

ERYS.

145 Ipsa etiam memini cum me praeunte decoro
146 agmine spectandi studio mirata juvenus
147 certatim rueret, totaque ex urbe frequentes
148 festa coronatis agerent spectacula larvis
149 et toto canerent resonantia júbila caelo.

HIER.

150 Non apud externas tantum bona nomina gentes
151 huic urbi peperit castae Schola plena juventae
152 verum et opes lucrumque decens invexit, et auxit
153 commoda tam privata hominum quam publica rerum.
154 Ergo quid ignoras? Vel, quod facis, ipsaque res est,
155 dissimulas tua damna, quibus te scilicet aequum
156 consultum voluisse fuit, cui cura tuendae
157 urbis agebatur, nisi falso nomine dicta es.

ERYS.

158 Vera, pater, memoras, sicut sunt plura, nec ulli
159 quam mihi, nota magis, sed me pudet urbis, et hujus
160 nominis ingrati, cujus quia nulla videtur
161 digna satis, nimium justae, excusatio culpa,

162 quis non auxilii mecum miseratus, egentem
163 defleat, et tristi doleat cecidisse ruina ?

HIER.

164 Quam vereor ne sera tuae, nec justa querelae
165 causa sit, accisis rebus quae commoda flendo
166 consequimur ? Sed enim prius haec deflesse decebat.
167 Nunc ope, non lacrimis opus est, nec noscere promptum
168 morbi principium, nec quod sit, dicere tutum est.

ERYS.

169 Inconcuſſa ſuo veri ſtat pondere virtus
170 dicentem quamvis in mille pericula mittas.
171 Quare age tam gravium cauſas expone malorum,
172 nam potes, atque tuae ſunt omnia nota ſenectae.

HIER.

173 Prima mali labes, et tantae cauſa ruinae
174 fluxit ab indoctis monachorum bardocucullis.

ERYS.

175 Qua ratione precor ? Nec enim cognoſcere promptum eſt
176 complures habeat cum vita monaſtica doctos.

HIER.

177 Semper ſalva ſua eſt in quovis ordine doctis
178 gloria, at indocti ſemper pars maxima regnant.

ERYS.

179 Qua ratione igitur tantam invexere ruinam
180 (nam ſolos memoras) monachorum bardocucullis ?

HIER.

181 Non tamen uſque adeo ſolos, nam plurima vulgo
182 turba profanatis accedit bardocucullis.

ERYS.

183 Credo equidem quia quam memoras ea maxima turba eſt,
184 ſed quia non ſapiens non hoc potuiſſe putarim.

HIER.

185 Invidiam ſtudiis, ceu peſti relligionis,
186 fecerunt, poſtquam mentiri impune receptum eſt.

ERYS.

187 Qua ratione iterum ſtudiis potuere favorem
188 detrudere ? Indoctis quis credat bardocucullis ?

HIER.

189 Maxima pars hominum veris mendacia praefert,
190 prava quibus sese sentit natura juvari.

ERYS.

191 Sponte igitur studiis inimicum vulgus ab istis
192 impulsum furiis contemptas perdidit artes.

HIER.

193 Perdidit, et reparandarum spem praescidit omnem,
194 ni faveat dextri clementia provida fati.

ERYS.

195 Talia luctantes dispergant omina venti
196 votis fautor adest semper deus aequus honestis.

HIER.

197 Saepe tamen spes injustas fortuna fefellit
198 nec sperare potest bene, quisquis turpiter egit.

ERYS.

199 Verum nemo negat nisi vanus et ater et excors
200 hei tamen anne aliqua credas ratione renasci
201 posse triumphato Musas Helicone peremptas ?

HIER.

202 Sicut ab aequoreis oritur Sol aureus undis
203 laetaque terrigenis infundit lumina rebus :
204 gloria se cupido studiorum non secus orbi
205 explicuit cum pestis atrox invidit, et ausa est
206 exortum toti ceu solem tollere mundo.

ERYS.

207 Quam brevis illa fuit, quam non sincera voluptas
208 sed pudet, et durum est istam repetisse querelam
209 et vana invidia totiens onerare malignos.
210 Ergo, age, qua possint Musae ratione renasci
211 si potes expedias, citius reprehenderis actum
212 quam satis emendes, mens anxia nostra futuri est.

HIER.

213 Certa quidem ratio est quae Musas sola fugatas
214 restituat, si frena malis injecta, loquendi
215 libertatem adimant, plus quam mendacia, ne sint
216 quorum privatis aliena calumnia rebus
217 adstruat, et propriis damnosa licentia palpet
218 credentem vitiis populum, sed sera medendi.
219 Haec via ne fuerit vereor, quia serpit et ipsos
220 obsidet haec etiam pestis deterrima reges

221 atque adeo involvit, secum rapit, obruit, aufert
222 omnia quae meruere prius laudemque decusque,
223 praecipue studia, et Musarum nobile regnum.
224 Plura vetant lacrimae confusa in verba cadentes,
225 Nympha, vale, tantoque volens ne cede dolori :
226 quae mala nunc quereris forsan meliora sequentur
227 me quoque turbato labentem flumine cernes,
228 donec forte aliquam melior fortuna salutem
229 adferat, et studiis reddat, quem debet, honorem

ERYS.

230 et tu, care, vale senior, fluvioque sereno
231 labere, sic placido Salas te misceat Albi.
232 Sic te non proprio venientem flumine Tethys
233 accipiat, totique vagum circumferat orbi,
234 ut sciat hanc mecum merito cecinisse querelam
235 cuncta tridentifero circumdata numine tellus.
